

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2009

Jaroslava SCHUHOVÁ

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Teologická fakulta
Katedra praktické teologie

B A K A L Á Ř S K Á P R Á C E

**IDENTITA V KONTEXTU TRÁVENÍ VOLNÉHO ČASU
VIETNAMSKÉ MLÁDEŽE**

Vedoucí práce: Mgr. Markéta ELICHOVÁ, Ph. D.

Autor práce: Bc. Jaroslava SCHUHOVÁ

Studijní obor: Pedagogika volného času

Forma studia: prezenční

Ročník: 3.

2009

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně s využitím a za použití literatury uvedené v závěru práce.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění, souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

V Prachaticích dne 14. června 2009

.....
Jaroslava Schuhová

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Mgr. Markétě Elichové, PhD.
za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

J. S.

Obsah

Úvod	5
1 Formování identity jako celoživotní proces	7
1.1 Identita národnostních menšin	10
1.2 Specifika vietnamské etnicity v českém prostředí	12
1.3 Zapojení vietnamské mládeže do společenského života.....	15
1.4 Posilování etnicity – učení identifikací.....	16
2 Vietnamská mládež a volný čas	17
2.1 Hledání identity při volnočasových aktivitách	17
2.2 Volný čas jako prostředek osobního rozvoje mladých Vietnamců v České republice	19
3 Sociální šetření	23
3.1 Cíl sociálního šetření	23
3.2 Hypotézy	23
3.3 Metodika sociálního šetření	23
3.4 Popis terénu a popis šetřeného vzorku.....	24
3.5 Výsledky šetření	24
3.6 Shrnutí a diskuze.....	39
Závěr	45
Abstrakt	47
Abstract	47
Seznam literatury	48
Seznam příloh	53

Úvod

V České republice máme možnost setkávat se vietnamskými migranty od 50. let minulého století. Zprvu přijížděli organizovaně z důvodu získání kvalifikace a získání praktických dovedností v různých dělnických profesích, jednalo se o poválečnou obnovu Vietnamu. Tato pomoc skončila se vznikem České republiky. Většina Vietnamců odjížděla zpět do vlasti.

Od 90. let 20. století přijížděli Vietnamci stále za kvalitním vzděláním a podnikáním, bez ohledu na vzdělání, ovšem již neorganizovaně. Do České republiky přicházeli i rodinní příslušníci těch, kterým se zde podařilo podnikat, nebo se sem vraceli ti, kteří v ČR v minulosti studovali či pracovali. Vietnamci přijížděli s dětmi kvůli kvalitnímu českému vzdělání a profesním příležitostem pro své děti.

Protože pocházím ze smíšeného manželství, otec je Vietnamec, tato problematika se mě bezprostředně dotýká. Ač jsem se narodila v Čechách, cítím se jako Češka, etnicky smíšené prostředí formovalo často moje velmi odlišné kulturní hodnoty. To způsobovalo v době puberty i některé problémy.

Kromě běžných problémů spojených s tímto vývojovým obdobím, přibyl ještě problém hledání etnické a národní identity. Pro českou společnost jsem byla málo česká, pro vietnamskou komunitu jsem naopak byla málo vietnamská. Od této doby jsem se začala více zajímat o vietnamskou kulturu, hodnoty, tradice i o život vietnamské komunity v České republice, o život dětí z tohoto prostředí. Zajímalo mě, s jakými problémy se setkávají, jak překonávají nevraživost a xenofobii českého prostředí, jak tráví mladí Vietnamci v České republice volný čas.

Ve Vietnamu totiž neznají volný čas mládeže. Mladí Vietnamci se podílejí různými způsoby na rodinném životě, na chodu domácnosti či péči o rodinné příslušníky, ať už jde o přímou či nepřímou pomoc. Proto bylo pro mě při návštěvě Vietnamu velmi obtížné vysvětlit rodině smysl mého studijního zaměření, smysl pedagogiky volného času a jejího uplatnění.

To byl impuls k tématu bakalářské práce *Identita v kontextu trávení volného času vietnamské mládeže*. Práce objasňuje pojem identita z pohledu interkulturní a sociální psychologie, zaměřuje se na vietnamskou identitu a volný čas Vietnamců v České republice. Práce čerpá především z autorů jako je Jan Čáp, Henri Tajfel, Jan Průcha, Ivo Vasiljev, Petra Müllerová a Jiří Kocourek. Snaží se zmapovat oblast volného času u vietnamské mládeže v České republice s ohledem na národní a etnickou identitu.

1 FORMOVÁNÍ IDENTITY JAKO CELOŽIVOTNÍ PROCES

Pojem identita je v psychologii spjatý s termíny: já, koncepce já, sebepojetí či sebehodnocení. Jedná se o moment sjednocující složitost osobnosti, složitý subsystém s mnoha aspekty. V první řadě se jedná o biologické, psychologické a sociální, tj. vnímání vlastního těla a jeho vlastností, psychické vlastnosti a příslušnost k sociálním skupinám.

Na závažnost společenského problému identity upozornil Erikson. Dosažení identity zahrnuje pocit vlastní jedinečnosti, celistvosti, spolupatříčnosti k určitým ideálům a hodnotám. Formování identity je celoživotním procesem. Začíná již v útlém dětství a je především vývojovým úkolem pozdní adolescence, kdy se výrazně rozšiřuje na sociální aspekt.²

Nejde již jen o zařazení do určité skupiny a pocitu příslušnosti k určitému celku. V tomto období narůstá význam osobní perspektivy a potřeba přijetí zodpovědnosti za vlastní chování a prožívání. Jedinec se dostává do situací, kdy je konfrontován s požadavky společnosti, s jejími normami, rituály a obvyklými životními cestami.³

Vztah mezi jedince a společností je založen na společenském pořádku, který je založen porozumění určitých společenských pravidel, norem a sankcí. Jsou zde také zahrnuty i nepsané tradice, zvyky a představy o tom, co je v sociálním chování obvyklé (např. pravidla vztahů mezi rodiči a dětmi, rozdělení rolí v rodině, pravidla chování na úřadech). Dodržování těchto způsobů jednání představuje přijetí závazku.⁴

V interkulturní psychologii se setkáváme s pojmy kulturní identita, etnická identita a národní identita. Tyto identity mají společnou podstatu, která spočívá na pocitu

¹ Srov. ČÁP, J. Struktura osobnosti, s. 171.

² Srov. MACEK, P. Identita jako proces: Vývojový přístup a styly sebedefinování, s. 181-182.

³ Srov. Tamtéž.

⁴ Srov. Tamtéž, s. 184.

příslušnosti jedince k určitému společenství a to na základě hodnot, norem či jinými rysy se kterým se jedinec ztotožňuje.⁵

Kulturní identita zahrnuje souhrn přesvědčení a postojů, které sdílejí členové kulturních skupin o sobě samých. Projevuje se jen v situacích, kdy se lidé setkávají s odlišnou kulturou. Obdobně se projevuje etnická identita, jako pocit sounáležitosti s určitým etnikem, který může být zdůrazněn společným jazykem, historií či ideály.⁶

Etnická identita se projevuje v subjektivním vnímání sounáležitosti k určitému etniku, pro které je charakteristický společný jazyk, historie, společenské hodnoty, ideály apod.⁷ Obsahem etnické identity jsou hodnocení, přesvědčení, postoje a stereotypy. Integrovační úloha je jednou z významných funkcí národní identity. Formuje solidaritu mezi členy společenství, formuje sounáležitost s daným společenstvím. Potřeba někam patřit se modifikuje na artikulované vlastenectví a patriotismus. V situacích vnějšího ohrožení má úlohu mobilizační a sjednocující.⁸

Národní identita zahrnuje vědomí určitých charakteristik národa a určitého jeho obrazu. Lidé se cítí být vázáni ke svému sousedství, sídlu (městu či vesnici), kraji, zemi (státu), kontinentu atd. Nejvyšší entitou je vazba k národnímu státu. Dalším prvkem národní identity je národní hrdost a stud, které jsou výsledkem úspěchů a neúspěchů národa. Národní identita bývá také spojována s pocitem věrnosti a lásky k národu – patriotismus a nacionalismus⁹ a s připraveností jednat ve prospěch národa – zejména bojovat za svou zemi. Nejdůležitějším předpokladem pro to, aby se někdo stal příslušníkem národa, je ovládnutí jazyka. Umožňuje totiž komunikaci mezi lidmi, vnímání, porozumění. Za příslušníky národa jsou považováni všichni jedinci, kteří

⁵ Srov. PRŮCHA, J. *Interkulturní psychologie*, s. 120.

⁶ Srov. Tamtéž.

⁷ Srov. LOKŠA, J. *Interkulturná psychológia a formovanie postojov tolerance k etnikám v multikulturnej výchove*, s. 118. Též srov. PRŮCHA, J. *Interkulturní psychologie*, s. 120.

⁸ Srov. PRŮCHA, J. *Interkulturní psychologie*, s. 120-121. Též srov. PRŮCHA, J. *Multikulturní výchova* s. 18.

⁹ Patriotismus je vnímán pozitivně, nacionalismus má převážně negativní konotace. Zatímco patriotismem se myslí pocit věrnosti a lásky k národu, nacionalismem je míněn pocit věrnosti a lásky k národu spolu s vymezením se k národům jiným. Patriotismus je však podstatnou podmínkou nacionalismu, lze jej považovat za slabší formu nacionalismu.

hovoří stejným jazykem, sdílejí stejnou historii a kulturu.¹⁰ Národní identita může být pevnou součástí osobní identity a může být její významnou oporou. Může však také škodit, ponižovat a rozvracet, pokud si svého národa necení.¹¹

Vysvětlení etnické a národní identity bývá spojováno s teorií proximodiálního a instrumentálního základu identity. Proximodiální základ identity zahrnuje vše, co pochází z danosti sociální existence člověka, jako příbuzenské vztahy, sousedské vztahy, mateřský jazyk, lidé stejného národa, rasy, stejná kultura, zvyky a tradice aj. Má tedy teritoriální znaky a znaky biologické.¹²

Tyto znaky jsou dané a nezpochybnitelné. Silně se aktivují emocionální stránky, když je společenství ohrožené. Dodává tak jednotlivcům nehlubší identitu, která navozuje jednotu a solidaritu napříč věkovým, pohlavním, třídním, vzdělanostním či jiným rozdíly. Zatímco základ identity instrumentální spočívá v příslušnosti jedince ke společenství, která mu přináší užitek a určité výhody, zpravidla ekonomické či politické. Tato identita je založena racionálně, kdy společnost je pojmána jako nástroj k dosahování jedincových cílů.¹³

Identita mimo jiné znamená odlišnost od někoho jiného. Vědomí odlišnosti je základem každé identity. Tato odlišnost může být vnímána jako příležitost k poznání, ale také může být prožívána konfrontačně, nepřátelsky. Každá skupina má sklon se vymezit tím, čím se odlišuje od druhých. Členové této skupiny pak musí vydávat určité signály odlišnosti, tak aby nesplynuli se svým okolím. Vytváří se tak vědomí MY a VY. Každá identita se mění a vyvíjí, zároveň se tedy mění i ti, od kterých se odlišujeme.¹⁴

¹⁰ Srov. VLACHOVÁ, K. ŘEHÁKOVÁ B. *Národ, národní identita a národní hrdost v Evropě*, s. 498.

¹¹ ŘÍČAN, P. *S Romy žít budeme – jde o to jak*, s. 87

¹² Srov. PRŮCHA, J. *Interkulturní psychologie*, s. 121.

¹³ Srov. Tamtéž.

¹⁴ ŘÍČAN, P. *S Romy budeme žít – jde o to jak*, s. 87-88.

1.1 Identita národnostních menšin

Teorií identity se zabývá zejména sociální psychologie, která objasňuje vnímání jedince vlastního postavení v síti sociálních rolí a vztahů. Tajfel rozlišuje sociální identitu, kterou považuje za součást osobní identity. Jedinec svou identitu rozšiřuje i na skupinu ve které se cítí být členem a usiluje o její vysoký společenský status. Pozitivní obraz o skupině přispívá k pozičnímu obrazu o sobě samém. A naopak, členství ve skupině s nízkým sociálním statutem představuje pro jedince vážný psychologický problém.¹⁵

Pro jedince je nejjednodušší tuto skupinu opustit a pokusit se zařadit do skupiny s vyšším statutem. Pochází-li však jedinec ze skupiny, se kterou jsou spojeny určité předsudky, je integrace problematická, silné rasové předsudky znemožňují integraci úplně. Jedinec, který v této skupině zůstává, žije dál ve skupině, se kterou se již neidentifikuje.¹⁶

Uvědomění si členství v odlišné menšinové skupině a identifikace se skupinou, která vyplývá z tohoto uvědomění, záleží na vnímané zřetelnosti hranic, které společně oddělují členy této skupiny od ostatních. Pro některé menšiny, jakou jsou například Vietnamci, není lehké se opustit skupinu a stát se příslušníky majoritní skupiny. Jelikož je zde nápadná fyziologická odlišnost, nezamezí tomu, aby druzí v různých situacích v životě za příslušníky menšiny.¹⁷

Členové národnostních či etnických menšin mají určité společné problémy a omezené množství psychologických řešení, které souvisí se sociálními podmínkami, ve které menšiny žijí. Menšiny jsou často definované na základě kritérií ze strany většiny. Prolomení některých bariér oddělující minoritu od majority může

¹⁵ Srov. TAJFEL, H. *Sociálna psychologia menšin*, s. 3-4.

¹⁶ Srov. Tamtéž.

¹⁷ Tamtéž, s. 9.

být chápáno majoritou jako něco výjimečného, nedochází k zevšeobecnění na i další členy skupiny.¹⁸

Můžeme se setkat různými druhy menšin. Existují menšiny se společnou identitou, která je jim připsána z vnějšího prostředí na základě určitých stereotypů a předsudků. Majorita vstupuje do vzájemných vztahů lidí různého etnického či národnostního původu. Všude, kde žijí společně představitelé rasových a kulturních skupin, se budou asimilovat jednotlivci s podřízeným statutem.¹⁹

Můžeme rozlišit **4 druhy asimilace**:²⁰

- Pro asimilující se jednotlivce *neexistují překážky* sociální mobility, a to ze strany minority i majority. Menšina v tomto případě dříve nebo později přestane existovat, jelikož členové této skupiny ztratí většinu charakteristik, které vymezují menšinu.
- Lidé, kteří přešli z jedné skupiny do druhé, *nejsou akceptováni většinou*. Tito lidé v mnohých směrech žijí dobře a bez omezení v novém prostředí. Na základě nepříznivých charakteristik, které jsou připisované předchozí skupině, jsou však majoritou vnímány jako výjimka. I když někteří jednotlivci prolomili tuto bariéru, prolomit bariéru skupiny jako celku nepomohli a ani neodstranili značné předsudky. Pokud existují zjevné předsudky a diskriminace, asimilace jednotlivců neřeší problém skupiny. Pro asimilované však není jednoduché najít kompromis mezi přijetím a odmítnutím nízkého statusu jako člena menšiny.
- Další typ asimilace přináší podobné problémy, které jsou však o něco výraznější, a to především proto, že jde o *nelegitimní asimilaci*. Tato forma vede k tomu, že jedinec odmítne starou skupinu a identifikuje se s novou. Může také dojít k tomu, že jedinec zatají vlastní původ a bude vyjadřovat svůj odpor ke skupině, ze které pochází. Hrozby a nebezpečí, které vyplývají z nového způsobu života

¹⁸ Srov. Tamtéž, s. 11-12

¹⁹ Srov. Tamtéž, s. 18.

²⁰ Srov. TAJFEL, H. *Sociální psychologie menšin*, s. 18-19.

a novou identitou, ovlivňují postoje nelegitimně asimilovaných a neustále čelí nebezpečí možného odhalení.

- Poslední typ asimilace bývá označován *akomodací*. Je založena po pokusech menšiny udržet si svojí vlastní identitu a samostatnost, zároveň se však snaží vyrovnat většině v dosahování cílů.

1.2 Specifika vietnamské etnicity v českém prostředí

Vietnamci jsou jednou z nejpočetnějších etnických skupin žijících na území České republiky. Podle posledního Sčítání lidu, domu a bytů 2001 žije v ČR přibližně 18 000 vietnamských občanů.²¹ Vietnamská komunita má u nás zvláštní postavení, není oficiálně uznanou národnostní menšinou České republiky. V ČR stále žije velmi nízký počet občanů ČR vietnamské národnosti. Po Slovácích a Ukrajincích jsou Vietnamci nejpočetnější skupinou cizinců.²²

Jejich vietnamská identita vyplývá z jejich etnicity.²³ Vietnamci si do České republiky přivážejí některé své tradiční kulturní hodnoty a zvyklosti, ale také hodnoty civilizace Dálného východu. Některé z nich udržují více, některé podléhají vlivu kultury české a severoamericko-zapadoevropské civilizace. Míra udržování kulturních i jiných tradic závisí individuálně na osobnostních předpokladech každého jedince.²⁴

Mezi hodnoty, které se v ČR neztrácejí, patří zejména udržování rodinných vztahů, rodinné hierarchie a prokazování úcty ke svým rodičům a předkům. Uchování **povědomí o široké rodině** stále působí na životní způsob většiny Vietnamců.²⁵

²¹ Srov. Sčítání lidu, domů a bytů 2001, [online].

²² Srov. Český statistický úřad. *Cizinci vybraných občanství podle pohlaví a věkových skupin k 31. 12. 2007*. [online].

²³ Etnicitu představuje systém kulturních, jazykových a teritoriálních faktů, historických osudů a představ o společném původu formující vědomí i nevědomí lidí, jejich identitu a životní orientaci. Důležité jsou nejen objektivní složky, jako je jazyk, náboženství, kultura, ale i subjektivní přesvědčení o jejich etnicitě. Srov. MATOUŠEK, O. *Slovník sociální práce*, s. 63.

²⁴ Srov. KOCOUREK, J. *Vietnamci v ČR*, [online].

²⁵ Tamtéž. Těž srov. VASILJEV, I. *Za dědictvím starých Vietů*, s. 157-159.

Rodinné vztahy jsou těsně provázány i mezi vzdálenějšími příbuznými. Rodičům, učitelům a starším sourozencům musí „níže“ postavení prokazovat úctu. Rodiče, učitelé a starší sourozenci jsou zase naopak povinni se o „níže“ postavené postarat.²⁶

Významnou hodnotou stále zůstává úcta ke vzdělání a vysoká motivace ke vzdělání mladších generací v ČR. Konfucianismus posílil **význam vzdělání** ve společnosti. Pro velkou část rodičů je nedůležitější, aby děti dosáhly co nejvyššího vzdělání. Rodiny mnohdy utratí veškeré našetřené prostředky za vzdělání alespoň jednoho svého dítěte.²⁷ Ve vietnamských rodinách převládá tradiční úcta ke vzdělanosti a k učitelům. Rodiče vedou děti k úctě a lásce k učitelům, což platí i pro vietnamské rodiny v České republice. Vietnamští rodiče jsou velmi pyšní na studijní výsledky svých dětí.²⁸ Vztah mezi učitelem a žákem je totožný jako vztah mezi otcem a synem.²⁹

Vietnam je země, kde se vystřídalo ve svém působení velké množství různých kulturních a etnických vlivů, země typická svým obrušováním velkých kulturních systémů a jejich přisvojením své lidové povahy. Díky své historii si Vietnamci zachovali poměrně **silné vlastenecké cítění spojené s hrdostí** na svou vlast a svůj původ, které si Vietnamci s sebou obecně přivážejí. Lásky k vlasti je velmi silným vztahem mnoha obyvatel Vietnamu ke své zemi. Díky svému způsobu života si Vietnamci zachovali silný lidový charakter.³⁰

I v České republice lze postřehnout oblibu a důraz na **dodržování tradic při přípravě jídla**. U jídla, u kterého se sejde celá rodina, se tradičně řeší i ty nejdůležitější otázky domácnosti, obchodu, vzdělání dítěte apod. Ve Vietnamu se tradičně jí hůlkami. Tradiční stolování je časově poměrně náročná záležitost.

²⁶ SCHUHOVÁ, J. *Etnické minority v komunikaci*, s. 12. Též srov. KOCOUREK, J. Vietnamci v České republice, s. 100.

²⁷ KOCOUREK, J. *Poznáváme svět dětí z Vietnamu*, s. 40.

²⁸ Srov. VASILJEV, I. Dynamika národních tradic a vlivů nového prostředí v životě vietnamské komunity v České republice, s. 120.

²⁹ Srov. VASILJEV, I. *Za dědictvím starých Vietů*, s. 157.

³⁰ KOCOUREK, J. *Poznáváme svět dětí z Vietnamu*, s. 41.

Na některé potraviny Vietnamci nejsou ze své vlasti zvyklí, na mléko a mléčné výrobky, které Vietnamcům „páchnou“, ale především jim způsobují zažívací potíže.³¹ Jídlo se podává v několika větších miskách, ze kterých si všichni přisedící nabírají do svých jídelních misek. Tradičně jedí rýži, zeleninové přílohy, maso, polévky.³²

Jedna z dalších výrazných hodnot vietnamské kultury je **kult předků**. Duše zemřelých, které jsou potomky uctívány a opečovávány, jsou šťastné duše a doprovázejí své uctívatele na každém jejich kroku. Ovšem duše, o které se nikdo nestará a neuctívá je, jsou dušemi nešťastnými, bloudí po světě, mstí se a škodí lidem.³³

V každé vietnamské domácnosti najdeme oltář předků, kde se dělají obřady k uctívání duší. Tento oltář najdeme i ve vietnamských rodinách v České republice.³⁴ V domácnosti se ještě objevuje nejméně jeden oltář, který je zasvěcen duchu ochránce domova. Příležitostmi k obřadům mohou být: výroční dni úmrtí otce i matky; obětování na Nový rok – vietnamský lunární Nový rok neboli *Tet Nguyen Dan*³⁵ je nejvýznamnějším a největším svátkem roku; nebo svátek sedmého dne 7. měsíce (podle lunárního kalendáře) Vietnamci věří, že na tento den se mrtví vracejí na svět. Další příležitostí k oslavám je 15. den 8. měsíce (podle lunárního kalendáře), kdy se ve Vietnamu slaví svátek dětí.³⁶ Mezi další svátky, které se v České republice

³¹ Srov. MÜLLEROVÁ P. Vietnamské etnikum v České republice, s. s. 93-94. Též srov. KOCOUREK, J. Vietnamci v České republice, s. 103.

³² KOCOUREK, J. *Poznáváme svět dětí z Vietnamu*, s. 69.

³³ SCHUHOVÁ, J. *Etnické minority v komunikaci*, s. 12. Též Srov. VASILJEV, I. *Za dědictvím starých Vietů*, s. 158-159.

³⁴ Srov. VASILJEV, I. *Za dědictvím starých Vietů*, s. 158-159. Též srov. KOCOUREK, J. Vietnamci v České republice, s. 103.

³⁵ V předvečer Nového roku se celá rodina shromáždí ke společnému obřadu před oltářem předků a k večeři. Mnozí se v souladu s tradicí snaží podívat na Nový rok do Vietnamu navštívit rodiče a příbuzné, ostatní domů posílají peníze nebo dárky a telefonují.

³⁶ Srov. VASILJEV, I. *Za dědictvím starých Vietů*, s. 169-172. Též srov. PECHOVÁ, E. Vietnamské tradiční svátky a oslavy, s. 56-65.

dozdrží, patří výroční den smrti blízkých i oslava narozenin. V České republice se konají tradiční vietnamské svatby, úmrtí a pohřby jsou v ČR málo časté.³⁷

1.3 Zapojení vietnamské mládeže do společenského života

Většina lidí v České republice stále nemá, a ani nemohou mít, konkrétní intenzivní zkušenost s příslušníky jiných kultur. Děti cizinců, které přišly z prostředí jiných kultur, mají mnohdy větší zkušenosti než jejich učitelé. České školství integruje tyto děti spíše výukou češtiny a zvládnutím české látky. Opomíjí však výchovu a podporu vývoje sociální a kulturní identity žáků dětí cizinců, ale i žáků českých.³⁸

České školství se již řadu let snaží zavést do výuky na všech úrovních a typech škol multikulturní výchovu. Tento požadavek byl formálně stvrzen v Rámcově vzdělávacích programech v podobě průřezového tématu „Multikulturní výchova“.³⁹

V souvislosti s multikulturní výchovou se hovoří o tom, proč učit a čeho dosáhnout, než o tom, o čem v ní učit a jakým způsobem si ověřovat dosažené výsledky,⁴⁰ Při tom má značný význam při vytváření postojů vůči imigrantům, příslušníkům jiných národů.⁴¹

Vietnamští rodiče nevědomky posilují asimilaci svých dětí tím, že podporují své děti při jejich studiu na českých školách. Vzdělání je pro ně velice důležitou hodnotou. Vietnamské děti navštěvují české školy, a díky tomu dochází k jejich rychlé a jednoduché adaptaci do české majoritní společnosti. Do společnosti, kde jim není umožněno posilování jejich původní etnicity, nebo etnicity jejich rodičů. Nemají možnost žít a poznávat vietnamský kulturní život. Většina těchto dětí se domluví vietnamským jazykem, ale nezná jeho psanou formu.⁴²

³⁷ KOCOUREK, J. *Vietnamci v ČR*, [online].

³⁸ Srov. KOCOUREK, J. O čem je multikulturní výchova? Předmět zkoumání a cíle, s. 35.

³⁹ Srov. Tamtéž.

⁴⁰ Srov. Tamtéž.

⁴¹ Srov. PRŮCHA, J. *Multikulturní výchova*, s. 41:

⁴² SCHUHOVÁ, J. Kulturní potenciál vietnamského etnika v České republice, s. 239.

Rodiče vietnamských dětí se snaží, aby jejich děti poznaly a přijaly vietnamskou identitu. Často jim vyprávějí o Vietnamu a jeho tradicích, seznamují své děti prostřednictvím vyprávění se širší vietnamskou rodinou, učí je zásadám vietnamské úcty ke starším i k předkům, lásce k vietnamské vlasti a jejím tradicím. Mnohé z toho dokážou děti samy vypořádat v komunikaci s vietnamskou komunitou. Česká matka mluví na dítě češtinou a učí ho žít v české kultuře, což ve vietnamských rodinách zabezpečuje institut českých chův. K přijetí vietnamské identity je zapotřebí znát jazyk tak, aby byl člověk schopen vstřebet jedinečnost této kultury.⁴³

V posledních letech objevuje snaha učit přímo v komunitách děti vietnamskému jazyku, popř. ve spolupráci s MŠMT ČR zakládat třídy s výukou vietnamského jazyka. Jedná se však pouze o záležitost velkých měst, kde jsou početné vietnamské komunity (např. Praha, Brno, Cheb).⁴⁴

1.4 Posilování etnicity – učení identifikací

V případě vietnamských dětí i dětí z jiných etnických menšin je žádoucí, aby se učitelé a vychovatelé snažili poznat příslušnou kulturu, chápat odlišný způsob života i odlišný způsob chování, který vyplývá z dané kultury.⁴⁵

Od raného dětství se člověk učí se ve svém vývoji pohybům, řeči sociální komunikaci a interakci, dodržování společenských norem, rozsáhlému souboru vědomostí a dovedností, které shromáždili předchozí generace a poskytují je dítěti pro orientaci ve světě a společnosti. Žít ve společnosti a aktivně se do ní začlenit, dodržovat její normy, přejímat sociální role, komunikovat a účastnit se sociální interakce se dítě učí ve styku s druhými lidmi na základě sociálního učení. Toto je předáváno předchozími generacemi, které shromáždili tyto informace. Mezi

⁴³ SCHUHOVÁ, J. Kulturní potenciál vietnamského etnika v České republice, s. 239.

⁴⁴ Srov. NGUYEN, T. Problémy se zachováním identity vietnamské národnosti. s. 124 – 126.

⁴⁵ Srov. ČÁP, J. Člověk v činnosti: biologické, sociální a psychologické aspekty, s. 66.

nejdůležitější formy sociálního učení patří napodobování, učení sociálním posilováním (odměnou a trestem), učení identifikací a observační učení.⁴⁶

Významnou součástí je učení identifikací. Jde o záměrné úsilí o převzetí modelu chování, se kterým se jedinec identifikuje. Tato identifikace bývá založena na velmi kladném vztahu k jeho modelu, na lásce obdivu i úctě. V životě člověka působí nejen pozitivní modely, ale i negativní. Identifikace s pozitivním modelem i snaha odlišení se od negativního modelu zahrnuje složitý autoregulační mechanismus.⁴⁷

Dítě mnohdy nevědomě napodobuje své rodiče, starší děti či jiné osoby z nejbližšího prostředí. Touto cestou získává sympatie nebo lhostejnost až antipatie k různým druhům zábavy i práce. Rodiče odměňují dítě za chování, které odpovídá normám a zvyklostem rodiny, sociální skupiny, ke které patří a společnosti, Dítě si tak upevňuje odměněné způsoby chování a naopak.

2 VIETNAMSKÁ MLÁDEŽ A VOLNÝ ČAS

2.1 Hledání identity při volnočasových aktivitách

Znakem volného času je to, že v něm „mohu, ale nemusím“ vykonávat určitou činnost. Je to čas, se kterým můžeme libovolně disponovat a nemusíme jej vyplnit nutnými či přikázanými činnostmi. Tato svoboda ve volném čase je relativní. Významný vliv mají objektivní podmínky, jedinec je mnohdy pod nátlakem rodiny či jiné sociální skupiny i tradice. Proto zařazení některých činností do oblasti volného času či práce relativní. Různé osoby mohou tyto činnosti prožívat různým způsobem, některé je mohou chápat jako součást volného času, jiné je zas mohou chápat jako zátěžovou povinnost bez možnosti svobodné volby.⁴⁹

⁴⁶ Srov. ČÁP, J. Mechanismy vývoje a formování osobnosti, s. 192-194.

⁴⁷ Srov. ČÁP, J. Mechanismy vývoje a formování osobnosti, s. 194.

⁴⁸ Srov. Tamtéž, s. 192-193.

⁴⁹ Srov. ČÁP, J. Výchova, její aktuální otázky a možnosti psychologie při jejich řešení, s. 291.

Volný čas umožňuje lidem kulturní rozvoj a obohacení, dochází tak k rozvoji osobnosti. Činnosti ve volném čas nejsou ostře odděleny od her, činnosti učebních a pracovních. Někteří se ve volném čase věnují tomu, co je pro jiné práci či učební činností, např. hudbě, práci na zahrádce či studiu jazyka.⁵⁰

Činnosti ve volném čase jsou velmi různorodé.⁵¹ Jedním z třídění činností je rozlišování činností oddechových a zábavních na jedné straně a na druhé straně činností zájmových, které jsou zvláště důležité pro výchovu a formování osobnosti. Zájmové činnosti jsou rozlišeny různými oblastmi skutečnosti a života, realizují se dlouhodobě, vytrvale a se silnou motivací. Tyto činnosti kladou zvýšené požadavky na některé osobní předpoklady, dávají příležitost k uspokojení důležitých lidských potřeb a mohou se pro dítě a mladistvého stát východiskem pro jeho další profesionální rozvoj, mají tedy výrazné formativní účinky osobnosti, identity.⁵²

Zájmové činnosti poskytují dětem a mládeži ve volném čase nejen odpočinek, zábavu a kompenzaci činností učebních, ale plní i další funkce ve vývoji osobnosti. Jsou nejen příležitostí k poznávání různých druhů činností a oblastí života, které jsou významné pro výběr povolání, ale i k uspokojování různých potřeb, k formování vědomostí, dovedností a schopností, zájmů i dalších vlastností. Jsou také možností, kde se mladiství naučí i do dalších životních etap využívat volný čas ve shodě s upevňováním tělesného i duševního zdraví a rozvíjet osobnost.⁵³

⁵⁰ Srov. ČÁP, J. Výchova, její aktuální otázky a možnosti psychologie při jejich řešení, s. 291.

⁵¹ Světová asociace volného času a rekreace (WLRA) uveřejnila na začátku osmdesátých let 20. století seznam 250 různých forem využívání volného času.

⁵² Srov. ČÁP, J. Výchova, její aktuální otázky a možnosti psychologie při jejich řešení, 292

⁵³ Srov. Tamtéž, s 295

2.2 Volný čas jako prostředek osobního rozvoje mladých Vietnamců v České republice

Statistiky cizinců Českého statistického úřadu uvádějí, že je zde cca 20 400 mladých Vietnamců do 24 let.⁵⁴ Dnešní vietnamské děti na mládež jsou významnou skupinou Vietnamců v České republice, kteří vyrůstají v Čechách od malička a jiné se zde narodili. Jedná se také o nejpočetnější skupinu cizinců v českém školství, tvoří ¼ z celkového počtu. Do českých škol dochází 6600 vietnamských žáků a studentů.⁵⁵

Různé země i lokality poskytují dětem a mladistvým odlišné příležitosti a možnosti k vzdělávání a budoucímu zaměstnání, využívání volného času, ke sportovním i jiným zájmovým činnostem. To ovlivňuje vznik a vývoj zájmů, některých profesionálních cílů, ale i obecnějších názorů a postojů: vědomí, kde jsem „doma“ ke které kultuře patřím, ke které kulturní tradici města či kraje hlásím atd. Na stejném místě, ve stejné škole, ve stejné lokalitě i téžže národě se setkáváme s dětmi, které žijí v rodinách s odlišnými sociokulturními charakteristikami. Důležitým momentem je i vzdělání rodičů.⁵⁶

Daná země či lokalita představuje prostor, který je naplněn množstvím podnětů, podmínek, příležitostí, pobídek i překážek k různým činnostem vzdělávacím, zájmovým a zábavným atd. Z tohoto souboru možností si dítě vybírá jen některé. Záleží to na individualitě dítěte či mladistvého a na nejbližším prostředí mladistvého, na jeho rodině a její sociální síti, na kamarádech a přátelích i na škole. Nejbližší prostředí ovlivňuje výběr informací, cílů, hodnot podmínek a pobídek, některé

⁵⁴ Srov. Český statistický úřad. *Cizinci vybraných občanství podle pohlaví a věkových skupin k 31. 12. 2007*. [online].

⁵⁵ Srov. Český statistický úřad. *Děti, žáci a studenti podle státního občanství na mateřských školách, základních, středních a vyšších odborných školách a konzervatořích ve školním roce 2007/08*. [online]. Též srov.

Český statistický úřad. *Studenti VŠ - cizinci podle státního občanství; 2003-2007 (31.12.)*. [online].

⁵⁶ ČÁP, J. *Člověk v činnosti: biologické, sociální a psychologické aspekty*, s. 66.

podporuje, jiné nechává bez povšimnutí a další zakazuje. Touto cestou zprostředkuje dítěti a mladistvému vlivy širšího společenského prostředí.⁵⁷

I když vietnamská komunita nepatří mezi národnostní menšiny České republiky, jsou jejich zástupci přizváni na vybrané interkulturní akce, na kterých se lze setkat se zástupci organizací Vietnamců v ČR. Ministerstvo vnitra České republiky v současné době registruje cca 26 nevládních organizací, které se obsahují v názvu „viet“. Tato sdružení se zabývají vietnamskou tematikou a jsou příznivci vietnamské kultury či sdružuje samotné Vietnamce v České republice.⁵⁸ Tyto organizace mají různý charakter, lze je roztřídit na organizace sportovní, kulturní, náboženské, zaměřené na práci (pracovní agentury či podnikatelská sdružení), organizace vzdělávací a společenské. Činnosti těchto organizací mají určitý vliv na integraci v ČR.

Nejznámější občanská sdružení, která se angažují v společenské a vzdělávací sféře, jsou Česko-vietnamská společnost, o. s. Klub Hanoi a Klub Bambus. V poslední době se také můžeme setkat s aktivitami Svazu Vietnamských studentů a mládeže v ČR.

Česko-vietnamská společnost vznikla již v roce 1997. Tato společnost jedná, spolupracuje a navazuje partnerské a jiné vztahy s orgány, organizacemi i jednotlivci v České republice a Vietnamské socialistické republice. Usiluje o navázání tradičních přátelských vztahů, vzájemné poznávání, výměnu informací mezi ČR a VSR. Také usiluje o spolupráci v oblasti hospodářství, vědy a techniky, kultury a umění, turistiky a osobních kontaktů. Rozvíjí všestranně prospěšnou spolupráci, spravedlivé vztahy mezi národy a úsilí o vzájemné porozumění. Toto sdružení se také snaží aktivně pomáhat Vietnamcům žijícím v ČR v integraci do naší společnosti. Toto sdružení předkládá stanoviska, návrhy či petice vládním i nevládním orgánům.⁵⁹

Klub Hanoi byl zprvu neformální studentskou organizací studentů vietnamistiky na FF UK. Od roku 2004 je registrován na Ministerstvu vnitra jako občanské

⁵⁷ Srov. Tamtéž, s. 68

⁵⁸ Viz příloha č. 1 Neziskové organizace podporující vietnamskou etnicitu.

⁵⁹ Srov. Česko-vietnamská společnost. *Stanovy*. [online].

sdužení. Zabývá především propagací vietnamské kultury a integrací Vietnamců do společnosti s důrazem na zachování jejich kulturní identity. Vytváří také neformální společenské, přátelské, kontaktní a informační centrum a to především prostřednictvím webových stránek www.klubhanoi.cz.⁶⁰

Mezi činnosti Česko-vietnamské společnosti a Klubu Hanoi pořádání besed, přednášek, či různých společenských a kulturních akcí (jako jsou výstavy, filmové akce). Tato sdružení se také věnují publikační činnosti a podporují překladatelské, studijní a badatelské činnosti.⁶¹

Klub Bambus je občanské sdružení, které vydává dvojjazyčný časopis *Cay Tre* neboli *Bambus*, a to ve vietnamštině a češtině. Tento časopis je určen pro vietnamské děti a mládež žijící v České republice. Toto sdružení provozuje sobotní školu vietnamštiny pro děti. Sdružení také poskytuje poradenské a překladatelské služby.⁶²

Nově také vznikají organizace či volná uskupení vietnamských studentů a mládeže, které se například zabývají vývojem slovníku, shánění zaměstnání pro mladé.⁶³ Svaz Vietnamských studentů a mládeže v České republice se zviditelnil v roce 2008, kdy se angažoval v protestu proti způsobu provedení zásahu příslušníky policie a celní správy ve velkoobchodním centru SAPA, Praha 4 - Libuše ze dne 18.11.2008. Tuto petici podepsalo téměř na 300 vietnamských studentů středních a vysokých škol.⁶⁴

Mladí Vietnamci mají také možnost scházet se v prostředí internetu. Této možnosti hojně využívají, zakládají různá diskusní fóra, místnosti k chatování či internetové

⁶⁰ Srov. Klub Hanoi, *Stanovy Klubu Hanoi*, [online].

⁶¹ Srov. Česko-vietnamská společnost. *Stanovy*. [online]. Též srov. Klub Hanoi, *Stanovy Klubu Hanoi*, [online].

⁶² Srov. Vasiljev, I. *Bambus a Vietnamci*, s. 2. Též srov. Cizinci v České republice. *Club Bambus*. [online].

⁶³ KOCOUREK, J. *Vietnamci v České republice*. [online].

⁶⁴ Srov. *Petice proti způsobu provedení zásahu policie ČR ve velkoobchodním centru SAPA dne 22.11.2008*. [online]. Též srov. Svaz vietnamských studentů a mládeže v ČR. *Petice proti způsobu provedení zásahu policie ČR ve velkoobchodním centru SAPA dne 22.11.2008*. [online]. Tyto petice se od sebe liší jen v počtu podepsaných studentů. Zjištěno na základě uvedených vietnamských jmen a uvedených škol v podané petici.

blogy. Nejvíce blogů můžeme najít na portálu iDNES.cz. Články těchto blogů se snaží jednak představit život vietnamské komunity v Česku, vietnamskou kulturu nebo samotný Vietnam. Věnují se často tématům, dotýkající se jejich etnicity. Všechny články jsou napsány výbornou češtinou. Česká veřejnost tak může nahlédnout do mentality, zvyků, pocitů a postojů převážně vietnamských mladých lidí.⁶⁵

⁶⁵ MARTÍNKOVÁ, Š., *Blogerky a blogeři made in Czech&Vietnam*, [online].

3 SOCIÁLNÍ ŠETŘENÍ

3.1 Cíl sociálního šetření

Cílem sociálního šetření je zmapovat, jaké způsoby trávení volného času si volí studující mládež vietnamské minority, a zda se u nich objevují i takové aktivity, které posilují jejich vietnamskou etnicitu.

3.2 Hypotézy

H1 Studující mládež vietnamské minority si volí takové způsoby trávení volného času, které se odvíjejí od vietnamského hodnotového systému a tradic.

D1 Vietnamská mládež tráví svůj volný čas nejvíce vzděláváním se.

3.3 Metodika sociálního šetření

Pro své šetření jsem zvolila metodu terénního výzkumu a metodu matematicko-statistickou (slouží k vyhodnocování dat); z technik dotazník.⁶⁶

Dotazníky byly distribuovány prostřednictvím internetové komunikace, pomocí e-mailů. Nejprve byli respondenti kontaktováni prostřednictvím chatovací místnosti *Vietnam* na www.lide.cz. S respondenty navázán krátký kontakt pomocí chatu a respondenti byli požádáni o vyplnění dotazníku. Dále byly dotazníky distribuovány pomocí kontaktů, které měli oslovení respondenti uvedených v profilu v sekci přátel. Touto cestou jsem rozeslala 180 dotazníků.

Tuto techniku jsem si zvolila především proto, že je v poměrně krátkém čase možné získat velký počet respondentů a údaje lze kvantifikovat. Nevýhodou dotazníku je, že respondent je nucen k odpovědi, kterou by jinak nezvolil.

⁶⁶ Viz příloha č. 2 Dotazník.

Respondent také může postihnout záměr výzkumníka a odpovídat tak, aby udělal nejlepší dojem na tazatele a ne tak, jak by jednal přirozeně.

V dotazníku jsem použila otázky otevřené a polozavřené, v nichž jsem respondentovi nabídla odpovědi s možností připsat vlastní volbu. Některé otázky se jeví i jako identifikační, kontrolní či filtrační.

3.4 Popis terénu a popis šetřeného vzorku

Sociální šetření jsem prováděla v březnu a dubnu 2009. Respondenti byly s vietnamské mladí lidé, kteří žijí na území celé České republiky. Terénem bylo prostředí internetu, webové stránky www.lide.cz. Zvolenou metodou jsem získala 17 respondentů, 8 chlapců a 7 dívek. Průměrný věk respondentů je 18,5 let. Všichni respondenti byli studenti

Tabulka A – Respondenti dle pohlaví

Pohlaví	Počet	%
Muži	8	47
Ženy	9	53
Celkem	17	100

Zdroj: vlastní šetření

Tabulka B – respondenti dle věku

Věk - kategorie	Počet	%
15 - 19	12	71
20 - 25	5	29
Celkem	17	100

Zdroj: vlastní šetření

3.5 Výsledky šetření

Národní identita

12 respondentů má vietnamské státní občanství. Pět respondentů mělo po jednom z rodičů české občanství, v těchto případech je jeden z rodičů občanem České republiky. 8 respondentů se narodilo ve Vietnamu a 9 respondentů se narodilo v České republice (9).

Respondenti uváděli konkrétní místa, kde se narodili. Dle jejich odpovědí jsem je roztřídila na ty, kteří se narodili ve městě či na venkově. Většina (13) respondentů pocházela z města. Z respondentů narozených ve Vietnamu se polovina respondentů narodila na vietnamském venkově a druhá polovina ve vietnamských městech.

Respondenti se vyjadřovali ke svému vztahu k rodišti. Abych dala možnost respondentům se více vyjádřit, mohli si vybrat z více možností. Využila jsem polootevřené otázky, s tím, že ji budu kategorizovat (rozkryla jsem variantu d – jiná možnost).

9 respondentů má kladný vztah ke svému rodišti. V neutrálních odpovědích se objevili lidé (8), kteří se v místě pouze narodili či strávili v místě svého rodiště velmi krátkou dobu svého života. 3 respondenti si zvolili jinou možnost odpovědi, jednalo se o respondenty, kteří se narodili ve Vietnamu. Respondenti zde měli potřebu uvádět podrobnější informace, které byly spojovány se vzpomínkami na Vietnam. Z doplňujících odpovědí respondentů bylo uvedeno: „od malička žiju tady, tak pro mě je domovem Česká republika“⁶⁷, „nějaké vzpomínky mám a určitě bych se tam chtěl jednou vrátit“⁶⁸ a „kdybych se měl do Vietnamu teď odstěhovat na trvalo, asi bych si nezvykl“⁶⁹. Tyto odpovědi byly zahrnuty do neutrálního vztahu ke svému rodišti. Jeden z respondentů dokonce neuváděl svůj vztah ke svému rodišti, ale k Vietnamu jako takovému.

Odpovědi jsem respondentů rozdělila na tři kategorie. Odpovědi respondentů byly rozdílné, ale jedno měli společné, respondenti žili v místě narození celý život, část života anebo tam vůbec nežili.

Ani jeden z respondentů nežil celý život ve svém rodišti. Respondenti, kteří strávili ve svém rodišti více než polovinu života, tedy 50 – 99 %, mají kladný vztah (5 respondentů) ke svému rodišti. Méně než polovinu života (v tabulce 10 – 49 %)

⁶⁷ Respondent č. 5, 20 let.

⁶⁸ Respondent č. 2, 24 let.

⁶⁹ Respondent č. 7, 17 let.

ve svém rodišti strávilo 9 respondentů. Z toho 3 respondenti mají k tomuto místu kladný vztah a 6 respondentů neutrální vztah. Také vidíme, že 3 respondenti téměř vůbec nežili v místě svého rodiště. Z toho 2 respondenti mají k tomuto místu neutrální vztah a 1 respondent má k tomuto místu kladný. Pouze 5 respondentů žilo většinu života v místě narození, přestože se to týká jen 5 respondentů, 10 respondentů uvedlo vřelý vztah ke svému rodišti. 10 respondentů uvedlo velmi krátkou dobu života v místě rodiště a 2 respondenti v místě rodiště vůbec nežili. Z této tabulky také vyplývá, že 9 respondentů má ke svému rodišti kladný vztah a 8 respondentů neutrální vztah. Čím déle respondenti žili v místě narození, tím více mají vřelejší vztah k tomuto místu.

Tabulka 1 – Závislost vztahu respondentů k rodišti mezi délkou pobytu v místě narození

Vztah k rodišti	0 - 9 %	10 - 49 %	50 - 99 %	Celkem
Kladný	1	3	5	9
Neutrální	2	6	0	8
Celkem	3	9	5	17

Zdroj: vlastní šetření

Jak již bylo zmíněno, 8 respondentů se narodilo ve Vietnamu. Tito respondenti tedy uváděli svůj vztah k Vietnamu. Z toho 5 respondentů uvedlo kladný vztah k této zemi a 3 uvedli neutrální vztah. K Vietnamu také uváděl vztah jeden z respondentů, který se narodil v České republice. Vietnam označil za svůj *jediný domov*.

14 respondentů žilo v ČR i jinde, než v současnosti žijí. Jen 3 respondenti žijí po celý život v ČR na stejném místě. Respondenti byli dotazováni, zda žili i jinde v cizině. Z odpovědí vyplynulo, že respondenti žili pouze ve Vietnamu a v ČR. Ve Vietnamu žilo 9 respondentů, z toho 3 dlouhodobě.

14 respondentů žilo převážnou část dosavadního života v České republice, současně však 9 respondentů pobývalo také část života ve Vietnamu, přičemž délka jejich pobytu ve Vietnamu je kratší než v České republice. Z toho 3 respondenti ve Vietnamu strávili velmi rané dětství, 2 respondenti tam žili až do mladšího

školního věku. 3 respondenti žili ve Vietnamu dlouhodobě. Dva respondenti žili ve Vietnamu 12 let a jeden 10 let.

Tabulka 2 – Respondenti, dle doby strávené v České republice

Část života strávená v ČR v %	Počet
1 - 9	0
10 - 49	3
50 - 99	7
100	7
Celkem	17

Zdroj: vlastní šetření

Kromě jednoho respondenta všichni respondenti byli alespoň jednou ve Vietnamu, pokud nebudeme počítat dobu, kterou strávili ve Vietnamu po narození. Nejvíce respondentů však tuto zemi navštívilo pouze 1x nebo 3x, toto lze považovat za přiměřené věku respondentů. Tento počet návštěv si respondenti zdůvodňovali vzdáleností této země od České republiky i finanční náročností.⁷⁰

Tabulka 3 – Četnost návštěv Vietnamu

Počet návštěv Vietnamu	Počet
žádná	1
1x	6
2x	2
3x	5
4x a více	3
Celkem	17

Zdroj: vlastní šetření

⁷⁰ Cena letenky se pohybuje kolem 20 000 Kč a výše. Tato cena se odvíjí dle toho, zda je či není sezóna.

Během šetření bylo zjišťováno, jaké mají respondenti úřední/ oficiální jméno, zda mají jméno vietnamské či naopak české. 12 respondentů má úřední vietnamské jméno. Jen 3 respondenti ze smíšených manželství uvedli vietnamské jméno pro styk s vietnamskou rodinou a vietnamskou komunitou. Všichni respondenti, kteří pocházejí ze smíšeného manželství, mají úřední české jméno. 8 respondentů uvedlo, že mají neoficiální české jméno, které požívají především pro české přátele a českou majoritu. Někteří uváděli i to, jakým způsobem toto jméno získali. Respondenti shodně uvedli obtížnost vyslovení vietnamského jména. 2 respondenti se shodli na tom, že byli takto pojmenováni a přijali to za své, 1 respondent uvedl „*ve škole mám cizí jméno*“, respondenti se také shodli na tom, kdo jim toto české jméno dal, jednalo se buď o přátele či školu, tj. jméno získávají od české majority.⁷¹

Tabulka 4 – Jména respondentů

Jméno	Oficiální	Neoficiální
Vietnamské jméno	12	3
České jméno	5	8

Zdroj: vlastní šetření

Z odpovědí respondentů jsem zjistila, že **národní identita** pro 3 respondenty znamená národní hrdost, být Vietnamcem. Pro 2 respondenty to znamená někam patřit, být příslušníkem národa, sounáležitost. Pro 1 respondenta národní identita představuje kulturu, tradici a dějiny. Jeden respondent uvedl národní identitu ve spojení s jazykem, jiný zase ve spojení s historií a původem. Zajímavé je, že 5 oslovených respondentů uvedlo, že se cítí být Čechem/ Češkou, z toho 4 respondenti pocházeli ze smíšeného manželství. A dalších 5 respondentů uvedlo „*jsem takový jaký/á jsem*“.

Respondenti si nejvíce uvědomovali svou národní identitu v každodenním životě v České republice, uvedlo 8 respondentů. 6 respondentů uvedlo, že si svou národní

⁷¹ Toto jméno nemá v mnoha případech nic společného s jejich vietnamským jménem. Vietnamská komunita jej používá pro jednodušší komunikaci s českou majoritou, pomáhá jim to v lepší integraci do společnosti.

identitu uvědomili při posměchu a různých nadávkách směřované na původ respondenta. Další odpovědi byly uvedeny vždy u dvou respondentů. Respondenti tedy dále uváděli: „při návštěvě Vietnamu“, „při získání občanského průkazu ČR“, „při mezinárodních soutěžích, jako je hokej či fotbal“, „při kriminalitě vietnamských občanů“. Kriminalita vietnamských občanů byla provázána s pocity studu. Mezinárodní soutěže byly spojovány především s českou majoritou, kdy odpovědi byly provázány s pocity hrdosti.

Dotazovala jsem se respondentů, s jakými postoji se setkali ohledně své národnosti. Abych dala respondentům možnost se více vyjádřit, mohly si vybrat s více možnostmi, využila jsem možnost polootevřené otázky. Respondenti se zde mohli i sami vyjádřit a popsat více nastalou situaci. Měli také možnost se vyjádřit ke všem nabízeným možnostem.

Tabulka 5 – S jakými postoji se respondenti setkali s ohledem na svůj původ

Postoj	Počet
Negativní	15
Pozitivní	13
Neuvědomuje si	1

Zdroj: vlastní šetření

Jak ukazuje tabulka, téměř všichni respondenti se setkali s negativním postojem.⁷² ohledně své národnosti. Z těchto respondentů situace blíže popsal 11 respondentů. Nejčastěji uváděli: „na ulici v MHD, akce, úřady, obchody, restaurace“, 3x „pokřiky“, „malá slovní napadení ve škole“, 2x „posměšky od vrstevníků“, 3x „nadávky od dětí“ a „odsuzovali mě“. Někteří respondenti uváděli i svůj postoj k lidem, kteří se takto chovají, a to: „většinou si toho nevšímám“, „pro mě to jsou chudáci“, „nemám za potřebí se s nimi bavit“, „jak mě berou oni, tak já beru je“, „takových nevzdělanců si nevšímám“, „někteří nemají Vietnamce rádi“ či „obrněná díky zkušenostem“.

⁷² Zde jsem sloučila odpovědi a) a b) a označila jsem je jako negativní postoj.

S pozitivním postojem se setkala 13 respondentů, z toho 7 respondentů tyto situace přiblížilo: „vždy se setkávám s tímto postojem“, „skoro kdekoliv - pracovitost a výborný prospěch“, „kamarádi, kteří mě znají, nedají na mě dopustit“, „mám hodně skvělých českých přátel“ „přátelský přístup a vzbuzení zájmu na SŠ“, „jen tak na mě někdo nezapomene“ a také pozitivně vnímají také „spousta vietnamských kamarádů po celé republice“.

Jeden z oslovených respondentů si neuvědomoval, že by se setkal s nějakým postojem ohledně svého původu a 3 respondenti uvedli i jinou odpověď než byla v nabídce.

„Moje národnost je česká, ale někteří si to nemyslí. Na základě toho se setkávám s různými postoji.“⁷³

„Setkávám se s různými postoji ohledně mé národnosti.“⁷⁴

„Nečlením lidi podle národnosti. Prezidenty máte všude, někde i císaře, Muž je taky všude, jako žena, Arogance, pozitivní postoj, negativní postoj lze spatřit a potkat všude a to u kohokoliv. Ano s takovými lidmi jsem se setkal. Ale to už je otázka výchovy jejich rodičů a zázemí, kde žili nebo žijí.“⁷⁵

Kulturní identita

Respondenti se také vyjadřovali ke svátkům a tradicím, které s rodinou udržují a slaví. Není překvapivé, že všechny rodiny slaví Nový rok *Tet Nguyen Dan*, vzhledem k tomu, že je to jeden z nejdůležitějších vietnamských svátků. Dále respondenti zmiňovali zejm. výročí úmrtí člena rodiny, Vánoce a Nový rok. Zajímavé je, že i polovina respondentů z vietnamských manželství uváděli křesťanské i české

⁷³ Respondent č. 9, 22 let.

⁷⁴ Respondent č. 17, 24 let.

⁷⁵ Respondent č. 2, 24 let.

civilní svátky. V těchto rodinách působila česká paní na hlídání, kterou uvedlo 6 respondentů.⁷⁶

Tabulka 6 – Svátky slavené respondenty

Tradice, svátky	Počet	%
Nový rok - Tet	17	94
Výročí úmrtí	13	72
Nový rok	12	67
Vánoce	12	67
Vietnamský den dětí	10	56
Den úplňku	10	56
Narozeniny	7	39
Velikonoce	6	33

Zdroj: vlastní šetření

Jazykové dovednosti

Respondenti se také vyjadřovali k jazykům, které ovládají, a to pasivní či aktivní formu. Zde je znázorněno, že 6 respondentů ovládá čtyři nebo dva cizí jazyky. Respondent, který uvedl jen jeden jazyk, uvedl jazyk český, v pasivní formě však uvedl další 3 jazyky, mimo jiné i vietnamštinu.

Tabulka 7 – Kolik jazyků respondenti ovládají aktivně

Počet jazyků	Počet	%
1	1	6
2	6	35
3	4	24
4	6	35
žádný	0	0
Celkem	17	100

Zdroj: vlastní šetření

⁷⁶ 5 z 8 respondentů z vietnamského manželství uvedlo Vánoce a rovněž stejný počet respondentů uvedlo příchod Nového roku, 2 respondenti uvedli Velikonoce a rovněž stejný počet respondentů uvedl narozeniny, a jeden uvedl Mikuláše.

Společně respondenti ovládají 49 jazyků! Zajímavé je, že všichni respondenti ovládají český jazyk a vietnamský jazyk už jen 10 respondentů. Dalším jazykem s významným zastoupením je angličtina, kterou ovládá 12 respondentů. Respondenti také uváděli i další cizí jazyky, jako němčina, francouzština, latina, španělština. Z uvedených tabulek také plyne, že všichni respondenti ovládají nějaký cizí jazyk.

V tabulce 8 je znázorněno, že 8 respondentů ovládá pasivně 1 cizí jazyk, už jen 2 respondenti ovládají 2 cizí jazyky. Ovšem tři jazyky 3 respondenti.

Tabulka 8 – Kolik jazyků ovládají respondenti pasivně

Počet jazyků	Počet
1	8
2	2
3	3
žádný	4
Celkem	17

Zdroj: vlastní šetření

Respondenti dohromady touto cestou uvedli 21 jazyků. Nejvíce však byly uváděny jazyky v tomto pořadí: vietnamský, anglický a německý. Je zajímavé, že 5 respondentů ovládá pasivně vietnamský jazyk, 4 respondenti jazyk anglický a 3 respondenti jazyk německý. Respondenti uváděli i jiné jazyky, jako francouzský, ruský či latinu. Zajímavé je, že se objevily i asijské jazyky, a to korejština, čínština a japonština.

Respondenti byli dotazováni na to, kde se těmito jazykům naučili. Český jazyk se naučilo 5 respondentů od svých rodičů, jedná se o ty respondenty, jejichž jeden z rodičů je občanem České republiky. 2 respondenti se naučili český jazyk od paní na hlídání, babičky či chůvy. Zbýlých 10 respondentů se naučilo český jazyk až ve školském zařízení v České republice, na základě vlastní píle a pomoci spolužáků

a kamarádů. Všichni respondenti, kteří ovládají vietnamský jazyk, se jej naučili od svých vietnamských rodičů. Ostatní jazyky se respondenti naučili ve škole.

Tabulka 9 – Kde se respondenti naučili český jazyk

Český jazyk	Počet
Ve školním zařízení v ČR	10
Od rodiče	6
Od paní na hlídání	2
Celkem	18

Zdroj: vlastní šetření

Školy

Všichni respondenti navštěvují české školy, zatímco do vietnamské školy docházelo 5 respondentů, z nich však jen 3 dlouhodobě a 2 respondenti jen velmi krátce (0,3 – 2 roky). To úzce souvisí i s uvedenou délkou pobytu ve Vietnamu.

Tabulka 10 – Kolik respondentů docházelo do českých nebo vietnamských škol

Školy	Počet
České školy	17
Vietnamské školy	5

Zdroj: vlastní šetření

Ze všech respondentů nenavštěvovali 6 respondentů mateřskou školu v České republice. Z toho 5 respondentů, kteří nenavštěvovali tyto mateřské školy, přišli do České republiky již ve školním věku. Všichni respondenti navštěvovali české základní školy, 2 respondenti uvedli základní školu ve Vietnamu. 8 respondentů usiluje o všeobecné vzdělání na gymnáziu a 9 respondentů navštěvovalo střední odborné školy. 5 respondentů uvedlo i jiné české školy, 2 respondenti vyšší odbornou a 3 respondenti vysokou školu.

Všichni respondenti navštěvují či absolvovali střední školství⁷⁷ v České republice, tedy všichni respondenti navštěvují či absolvovali české školy. Je zajímavé, že ani jeden respondentů neuvedl střední odborné učiliště.

Tabulka 11 – Které školy respondenti absolvovali

Školy v ČR	Počet
mateřská škola	11
základní škola	17
gymnázium	8
střední odborná škola	9
střední odborné učiliště	0
vyšší odborná škola	2
vysoká škola	3

Zdroj: vlastní šetření

Respondenti byli také dotazováni na to, jaký byl první den v české škole. Nejčastěji respondenti uváděli jazykovou bariéru, 7 respondentů při nástupu do české školy neovládali český jazyk, nebo jen velmi málo. Tito respondenti shodně uváděli „nikomu jsem nerozuměl/a“, z toho pro 3 respondenty to byl pěkný zážitek a pro jednoho respondenta to bylo také stresující. 6 respondentů si první den ve škole nepamatuje. 4 respondenti mají spojený první den s neznámým a novým prostředím.

Respondenti se také vyjadřovali k tomu, zda se ve škole učili o Vietnamu a do jaké míry, ale také zda si s rodiči o Vietnamu povídají.

Bylo zjištěno, že se o Vietnamu ve škole neučilo 6 respondentů a zbylých 11 respondentů uvedlo, že si o Vietnamu jen okrajově povídali, malá zmínka padla v předmětech Dějepis a Zeměpis, všichni oslovení respondenti toto hodnotili jako nedostatečné. S překvapením bylo zjištěno, že si v rodině 3 respondenti o Vietnamu nepovídají. O Vietnamu si v rodině povídá 14 respondentů, tyto respondenti shodně

⁷⁷ ISCED 3 vyšší sekundární/střední školství podle Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání – ISCED 1997. Srov. PRŮCHA, J. *Škola: instituce pro řízenou edukaci*, s. 398.

uváděli, že si o Vietnamu povídají často. Respondenti uváděli různá témata: zvyky a tradice Vietnamu; jazyk; současná situace ve Vietnamu; dějiny a geografie Vietnamu; o rodině a místě kde žijí.

Tabulka 12 – Kde si respondenti povídají Vietnamu

O Vietnamu	Ve škole	V rodině
Ano	11	14
Ne	6	3
Celkem	17	17

Zdroj: vlastní šetření

Respondenti uváděli i jiné instituce, které navštěvovali v České republice. Nejvýznamněji zastoupená byla školní družina a školní jídelna. Dále byly uvedeny tato zařízení dům dětí a mládeže, domov mládeže, základní umělecká škola, stanice zájmových činností. 2 respondenti navíc uvedli zájmový útvar při základní škole a 1 respondent uvedl tělovýchovnou jednotu.

Tabulka 13 – Další instituce, které uvedli respondenti ⁷⁸

Další zařízení	Počet
jesle	2
družina	11
dům dětí a mládeže	5
stanice zájmových činností	3
domov mládeže	3
škola v přírodě	1
školní jídelna	12
ZUŠ	3
jiné	3

Zdroj: vlastní šetření

⁷⁸ Zvýrazněné oblasti jsou zařízení, která pomáhají vyplňovat volný čas.

Zájmové aktivity a volný čas

Zájmové aktivity respondentů rozdělila jsem do těchto okruhů: zájmy sportovní, estetické, společenské, vzdělávací a jiné.

Nejvíce uvedených zájmů bylo z oblasti sportovní. **Sportovní zájmy** uvedlo 11 respondentů. Do této skupiny jsem zahrнула následující položky: *cyklistika* (1 respondent), *bojová umění* (2 respondenti), *fotbal* (3 respondenti), *skateboard* (1 respondent), *plavání* (3 respondenti) a *běh* (1 respondent), *aerobic a squash* (obě položky uvedl jeden respondent), *procházký* uvedli 3 respondenti a obecně *sport* (uvedli 4 respondenti)

Jako **estetické zájmy** jsem pojala *malování* (2 respondenti), hru na hudební nástroj – *na kytaru* (1 respondent). 3 respondenti uvedli *hudbu*. Jiný respondent uvedl *focení*.

12! respondentů uvedlo **společenské zájmy**. Do těchto zájmů jsem zahrнула přátele (uvedlo 12 respondentů), a z toho 1 uvedl: *ráda se bavím*, jiný respondent zase: *ráda chodím do společnosti*. 2 respondenti také určili i místo, kde se s přáteli schází, a to *čajovna nebo kavárna a hospůdka*.

Vzdělávací zájmy uvedlo 8 respondentů. Jeden respondent uvedl zájem o japanologie, sinologie a vietnamistiku. Práci na počítači uvedlo 5 respondentů. 4 respondenti uvedli četbu a 3 respondenti uvedli užívání internetu.

Jiné zájmy uvedlo 9 respondentů. Tyto zájmy byly spojené s odpočinkem, spánkem a relaxací, uvedli 4 respondenti. Dále sem bylo zahrnuté sledování vietnamské televize, kterou uvedli 4 respondenti. Dále respondenti uváděli položky, které se v šetření vyskytly jen jednou, a to: „*cestování*“, „*víkendová brigáda*“ a „*integrace vietnamské společnosti*“.

Pořadí nejvíce uvedených zájmových okruhů:

1. společenské zájmy
2. sportovní zájmy
3. jiné zájmy.

Tabulka 14 - Respondenti a jejich zájmy

Zájmy	Počet
Sportovní	11
Estetické	7
Společenské	12
Vzdělávací	8
Jiné	9

Zdroj: vlastní šetření

Četnost výskytu zájmů u jednoho respondenta byla 1-11. Jen jeden respondent uvedl 11 zájmů, přičemž nejvíce respondentů uvedlo 3 zájmy. Respondent, který uvedl jen 1 aktivitu, uváděl: *spánek, kterého má nedostatek*. Nejvíce respondenti uváděli 3 zájmy, uvedli 4 respondenti. Jen jeden respondent uvedl, že *nemá čas na zájmy* a blíže své zájmy nerozvíjel.

Z této tabulky vyplývá, že společně respondenti uvedli 80 aktivit. Průměrně na jednoho respondenta vychází **4,71 zájmů**.

Tabulka 15 – Četnost zájmů uvedených respondenty

Počet	Respondentů
1	1
2	1
3	4
4	2
5	2
6	1
7	2
8	2
11	1
nezjištěno	1
Celkem	17

Zdroj: vlastní šetření

Respondenti popisovali svůj **běžný den**. Všichni respondenti nezapomněli opomenout docházku do školy. 11 respondentů zařadilo do běžného dne učení a přípravu do školy. 7 respondentů uvedlo pomoc v domácnosti, jako je příprava večeře a úklid po společné rodinné večeři. 4 respondenti pomáhají rodičům v obchodě, jiní tuto činnost nazvali brigádou u rodičů a 5 respondentů uvedlo docházení do práce. 3 respondenti docházejí na pravidelné tréninky. 2 respondenti se podílejí na školní přípravě svých sourozenců, 2 respondenti si vyčlení čas na své přátele. Jen jeden respondent zařadil do svého běžného dne zábavu. Jeden respondent dokonce uvedl, že nemá žádné volno.

Životní cíle a plány do budoucna

Životní cíle a plány do budoucna, které respondenti uváděli, měli určitý společný faktor. Respondenti uváděli obecně vzdělávací cíle, konkrétně čím by chtěli být či čeho by chtěli dosáhnout a vyskytly se zde i obecně lidská přání.

Za **vzdělávací cíle** jsem pojala odpovědi, které zahrnovaly odpověď dostat se na určitou školu, či dokončit současnou školu, učit se cizí jazyky či dále se vzdělávat.

13 respondentů uvedlo, že by se chtělo dále vzdělávat. Z toho 10 respondentů uvedlo, že by se chtělo dostat na vysokou školu. Současně z toho 4 respondenti uvedli přání odmaturovat a 2 respondenti studium cizích jazyků. 3 respondenti uvedli přání zvládnout závěrečné zkoušky na vyšší odborné či vysoké škole.

Konkrétně **čím by chtěli být a čeho by chtěli dosáhnout**, uvedlo 5 respondentů. Objevovala se zde konkrétní povolání jako architekt, právník či kriminalista, překladatel, lékař a pediatr. Každá z těchto položek byla uvedena jednou.

Dva respondenti ještě nemají plány do budoucna či životní cíle, což lze připisovat k jejich věku (16 a 17 let). Jeden respondent uvedl „žiju přítomností“.

Dále se vyskytovala přání, mohli bychom je označit jako **obecně lidská přání**: jako být mít dobrou práci (9 respondentů), založit rodinu (6 respondentů)⁷⁹, být šťastný/á (2 respondenti) a mít šťastnou lásku 2 respondenti. Také se zde vyskytovaly i odpovědi, které se týkaly finančního zajištění (2 respondenti).

Dále se vyskytovali takové cíle jako zapojit se do charitativní kampaně, získat mistrovský stupeň v bojovém umění a barmanský kurz, získat auto a dům, plány na cestování, ale i plány vrátit se do Vietnamu. Všechny tyto cíle byly uvedeny jen jednou.

3.6 Shrnutí a diskuze

H1 Studující mládež vietnamské minority si volí takové způsoby trávení volného času, které se odvíjejí od vietnamského hodnotového systému a tradic.⁸⁰

Běžný den vietnamské mládeže se jeví být jasně strukturován. Všichni respondenti uvedli docházku do škol, dále téměř polovina 7 respondentů se podílí na chodu domácnosti, jako je příprava společné rodinné večeře a následný úklid. 4 respondenti se pomáhají svým rodičům v obchodě, někteří respondenti (5) docházejí do práce. Do pracovního procesu je tedy zapojený každý druhý respondent. Lze tedy usoudit, že pracovní nasazení rodičů se také promítlo do jejich dětí formou sociálního učení.⁸¹

„Jsem ve škole nebo v práci, nemám žádné volno.“⁸²

Píle a pracovitost je patrná i v uvedeném počtu zájmů respondentů. 17 respondentů společně uvedlo 80 aktivit. Průměrně na jednoho respondenta vychází 4,71 zájmů! Vietnamské děti jsou stejně jako české děti přihlášeny na různé zájmové kroužky

⁷⁹ Respondenti uváděli jako cíl získat dobře placenou práci, která by je bavila. 6 respondentů uvedlo založit rodinu, uváděli ji však ve spojení „založit svou novou rodinu, ale také se postarat o svou původní rodinu“.

⁸⁰ Za kulturně zabarvené aktivity podporující etnicitu jsou považovány činnosti podporující vietnamskou hodnotu soudržnosti a aktivity, které vedou ke zdokonalování vietnamského jazyka, podporující hodnotu vzdělání. Ale i aktivity, zahrnující asijskou identitu, např. pomocí asijského bojového umění.

⁸¹ Projekt Varianty, *Interkulturní vzdělávání II*, s. 374.

⁸² Respondent č. 2, 24 let

a jejich zájmy jsou velmi rozmanité. Nejvíce však respondenti uváděli zájmy z oblasti sportovní a z oblasti společenské s důrazem na přátele. Je to přirozené, orientaci na přátele a vrstevníky lze připisovat věku respondentů. V souladu výzkumu Mládež ČR (2002), dnešní středoškoláci se více orientují na přátele, partu, partnera, více se zabývají počítači, navštěvují různé kurzy, učí se jazyky, sportují a věnují se zájmové umělecké činnosti.⁸³

Do českých škol dochází 6600 vietnamských žáků a studentů. Což tvoří ¼ z celkového počtu cizinců na českých školách, jedná se o nejpočetnější skupinu.⁸⁴ Všichni respondenti docházeli do českých škol a do různých školských zařízení, jako je školní družina, domy dětí a mládeže, stanice zájmových činností či umělecké školy, ale i domovy mládeže. Také se mnohdy stravují ve školní jídelně.

Důležitým předpokladem bylo také to, z jakého prostředí vietnamská mládež přichází do volnočasových aktivit. Toto ovlivňuje míru možností volby trávení volného času. V šetření byli rovnoměrně zastoupeni respondenti narození v České republice i ve Vietnamu. Všichni respondenti mají rodinné vazby k Vietnamu, mají alespoň jednoho z rodičů Vietnamce. Z dotazníkového šetření jsem zjistila, že většina respondentů (14 ze 17) strávila převážnou část svého života v České republice. Zajímavé je, že 5 oslovených respondentů uvedlo, že se cítí být Čechem/ Češkou, z toho 4 respondenti pocházeli ze smíšeného manželství. Smíšená manželství jsou přínosem ke klidnému a vstřícnému soužití minority s majoritou, současně však oslabují etnickou identitu.⁸⁵

*„Chci být pořád Vietnamcem, ani nechci české občanství, jsem z krve Vietnamců.“⁸⁶
„Ve Vietnamu bych to neřešil, v ČR je to pro mě velká výzva!“⁸⁷*

⁸³ IDM MŠMT. *Mládež ČR 2002*, [online].

⁸⁴ Srov. Český statistický úřad. *Děti, žáci a studenti podle státního občanství na mateřských školách, základních, středních a vyšších odborných školách a konzervatořích ve školním roce 2007/08*. [online]. Též srov.

Český statistický úřad. *Studenti VŠ - cizinci podle státního občanství; 2003-2007 (31.12.)*. [online].

⁸⁵ ŘÍČAN, P. *S Romy žít budeme – jde o to jak*, s. 90.

⁸⁶ Respondent č. 4, 17 let

⁸⁷ Respondent č. 5, 20 let

„Oficiálně jsem Vietnamka, ale srdcem jsem Češka!“⁸⁸

Můžeme také předpokládat, že tento pocit příslušnosti je spjat s českými úředními jmény respondentů. Všichni respondenti, kteří pocházejí ze smíšeného manželství, mají úřední české jméno. Děti z vietnamských manželství jsou nositeli úředních vietnamských jmen, někteří však mají i neoficiální jméno české, které je komunikačním prostředkem ulehčující komunikaci s českým prostředím. Tato jména v mnoha případech získali v české škole nebo od českých přátel, protože neumějí či nedokážou vyslovit jejich jméno vietnamské. Vietnamci mají jména celkem tři a všechna jsou pro ně velmi důležitá. Přidělení českého jména může být známkou nerespektování osobní a etnické identity.⁸⁹

„Ve škole mám cizí jméno...“⁹⁰

Šetření prokázalo tradičnost respondentů ve smyslu tradic vietnamské kultury. Všichni respondenti bez výjimky dodržují oslavy Nového roku *Tet Nguyen Dan*, kdy se schází celá rodina a širší okolí rodiny.⁹¹ Dodržují i jiné vietnamské rodinné tradice, jako je třeba uctívání kultu předků či vietnamský Den dětí. Zajímavé však je, že i vietnamské rodiny přejímají křesťanské nebo české civilní svátky.

Výrazně lze tradici také spatřovat ve vztahu k rodině. Pomáhají svým rodičům v obchodě, starají se o své mladší sourozence, účastní se příprav tradičního vietnamského jídla. 8 ze 17 respondentů se pravidelně schází s rodinou právě při večeři, kdy rodina zasedne ke stolu a povečeří spolu. Nejen že plánují založit vlastní rodinu (6), ale současně do své budoucnosti zahrnují i svou původní rodinu, o kterou se chtějí v budoucnu postarat. Respondenti tedy přijali vietnamskou hodnotu rodiny, která je posílena kultem předků.

Vietnam navštěvují jen na krátký čas. Respondenti jezdí na pobyty do Vietnamu v rozsahu od tří týdnů do dvou měsíců. Respondenti byli již ve Vietnamu jednoho

⁸⁸ Respondent č. 16, 16 let

⁸⁹ MACHÁLKOVÁ, J. *Kdo má tři jména, není Čech*, [online].

⁹⁰ Respondent č. 12, 17 let

⁹¹ Srov. KOCOUREK, J. *S vietnamskými dětmi na českých školách*, s. 59.

do čtyř pobytů. Při tomto pobytu mají respondenti možnost poznávat zemi, ve které se narodili nebo ze které pochází jejich rodina.

Zemi tedy moc neznají, znají ji jen vyprávění rodičů. Většina (14) respondentů získává informace o Vietnamu právě od rodičů. Rodiče udržují ve svých dětech vietnamskou kulturu, když jim vštěpují kulturní hodnoty vietnamského etnika, jako je úcta k rodičům a předkům, rodině, vzdělání, ke starším lidem. Základ osobní etnicity je však založen na životním prožitku dané kultury, ne na zprostředkované zkušenosti.

„S rodiči si o Vietnamu povídáme téměř denně, dějiny a geografie. Mluví se mnou vietnamsky, protože jednak chtějí, abych nezapomněl na vietnamštinu, jednak neumí moc česky. Máme k tomu doma v televizi vietnamský program, kde jsou aktuální informace a údaje o Vietnamu.“⁹²

Ve škole se sice o Vietnamu zmiňovali, ale jen okrajově, což shodně uvedli všichni respondenti. A to i přes to, že je do vzdělávacího programu českého školství zahrnuta multikulturní výchova jako průřezové téma.⁹³

Více než polovina respondentů (10) ovládá aktivně vietnamštinu a 5 ze 17 respondentů ovládá vietnamštinu pasivně. Znalost a praktické využití vietnamštiny respondentům pomáhá nejen při komunikaci s Vietnamskou komunitou žijící v Čechách, v komunikaci s rodinou žijící ve Vietnamu, ale také má zásadní význam pro formování jejich etnicity.⁹⁴ Díky jazyku pak mohou vstřebat jedinečnost této kultury. Jazykové dovednosti si 4 respondenti mohou procvičovat při sledování vietnamské televize a všichni respondenti z vietnamských manželství si ji mohou procvičovat v komunikaci s rodiči. Jelikož je základem etnicity jazyk, snaží se vietnamští rodiče o to, aby jejich děti uměly vietnamsky, což je mnohdy ve smíšeném manželství problém. Jen 3 respondenti ze smíšených manželství částečně ovládají vietnamštinu, pasivně.

⁹² Respondent č. 4, 17 let

⁹³ Srov. KOCOUREK, J. O čem je multikulturní výchova? Předmět zkoumání a cíle, s. 35.

⁹⁴ Srov. MATOUŠEK, O. *Slovník sociální práce*, s. 63. Též srov. Kapitola 1.2 Specifika vietnamské etnicity v českém prostředí

„Vyrůstala jsem v české rodině, za mateřský jazyk považuji češtinu.“⁹⁵

Respondenti vyjadřovali také svůj vztah ke svému rodišti, tedy Vietnamu či České republice. Z výsledků šetření lze říci, že ti respondenti, kteří vyjadřovali k Vietnamu vřelý vztah, se také současně zajímají o takové trávení volného času, které má v sobě prvky vietnamské či asijské kultury, jako jsou bojová umění či sledování vietnamské televize. Zatímco respondenti, kteří se uvedli, že se cítí být Čech/Češka nemají nijak kulturně zabarvené volnočasové aktivity, vyjma vyhledávání komunikace s vrstevníky stejného původu prostřednictvím internetové komunikace.

Respondenti, kteří blíže nepřibližovali svou identitu, se možná nad touto otázkou více nezamýšleli. Většinou na otázku co pro ně znamená být Čechem či Vietnamcem uváděli odpovědi jako: „upřímně je mi to jedno co jsem“, „asi nic“, „ani nevím“. Bylo také zjištěno, že tyto odpovědi uváděli zejména sedmnáctiletí respondenti. Což jak uvádí Macek je přirozené, jelikož otázka identity je úkolem pozdní adolescence.⁹⁶ Pravdou je, že vietnamská mládež se setkává s různými postoji ohledně své národnosti poměrně vyrovnaně, setkává se s pozitivními i negativními postoji. Což jim umožňuje zapojovat se do společenského života.

D1 Vietnamská mládež tráví svůj volný čas nejvíce vzděláváním se.

Všichni respondenti navštěvují české školy. Respondenti prošli úměrně svému věku jednotlivými stupni škol, kdy téměř $\frac{1}{3}$ docházela i do mateřských škol. Lze také říci, že všichni oslovení respondenti absolvují školy ukončené maturitní zkouškou. Je zajímavé, že ani jeden z respondentů neuvedl střední odborné učiliště, přitom 33 % v Českém školství činí podíl studentů na těchto školách.⁹⁷ Bylo zjištěno, že více než polovina respondentů by se ráda ve své budoucnosti vzdělávala a dostala se

⁹⁵ Respondent č. 16, 16 let

⁹⁶ Srov. MACEK, P. *Identita jako proces: vývojový přístup a styly sebedefinování*, s. 182.

⁹⁷ Srov. Český statistický úřad. *Školy a školská zařízení za školní rok 2004-2005*. [online].

na vysokou školu. Děti v České republice také uvedly velké množství povolání, nejčastěji byla zmíněna oblast práva či práce v oblasti administrativy (9 %), na druhém místě se objevilo chovatelství a práce v zemědělství (8 %).⁹⁸

Více než polovina respondentů zařadila do svého běžného dne učení a školní přípravu a 2 ze 17 se také podílejí na školní přípravě svých sourozenců. Vietnamská mládež také řadila mezi své zájmy, zájmy ze vzdělávací oblasti – jako je práce na počítači či s internetem nebo četba knih. Jeden z respondentů by se také rád dále vzdělával v oblasti zájmového vzdělávání, a to v oblasti bojového sportu, kde by rád dosáhnul nejvyššího stupně.

Šetření také prokázalo, že všichni respondenti na různé úrovni ovládají nejméně 2 cizí jazyky. Výsledky výzkumu Sociologického ústavu AV ČR ukazují, že 24 % majoritní populace ovládá 2 cizí jazyky.⁹⁹

Lze tedy říci, že vietnamská mládež má vysoké vzdělávací ambice a má snahu zvyšovat a zdokonalovat své jazykové kompetence. Mezi každodenní činnosti řadí školní přípravu, nejen svou, ale i svých sourozenců. Vysoké cíle respondentů odpovídají kultuře Vietnamu, kdy studium a vzdělání je na prvním místě. Toto bylo patrné i z plánovaného povolání, které respondenti uváděli (architekt, právník či kriminalista, překladatel, lékař a pediatr). Přípravy na tato povolání vyžadují vysokoškolské kvalifikace.

⁹⁸ Český výbor pro UNICEF. *Mladé hlasy*. [online].

⁹⁹ ČERVENKA, J. *Ekonomická aktivita a jazyková vybavenost obyvatel ČR*. [online].

Závěr

Ve své práci jsem se snažila přiblížit identitu národnostních menšin z hlediska psychologie, interkulturní psychologie a sociální psychologie. Zaměřila jsem se na specifika vietnamské etnicity v českém prostředí a na příležitosti volného času k rozvoji osobního potenciálu mladých Vietnamců. V empirické studii jsem se snažila zmapovat využití oblasti volného času vietnamské mládeže v České republice s ohledem na jejich etnickou identitu.

Cíl práce byl naplněn. Bylo zjištěno, že část oslovené vietnamské mládeže tráví volný čas velmi podobným způsobem jako majoritní mládež, více se orientují na přátele, partu, partnera, což je důkazem jejich adaptace do českého prostředí. Na druhé straně se více zabývají počítači, učí se jazyky, sportují a věnují se zájmové umělecké činnosti, což je důkazem naplňování vietnamských hodnot (vzdělání). Dále si vietnamská mládež skutečně volí takové aktivity, které mohou podporovat jejich etnicitu, jako je rodinná soudržnost, aktivity, které vedou ke zdokonalování vietnamského jazyka v komunikaci s rodinou či vietnamskými přáteli z internetového prostředí, ale i při sledování vietnamské televize. Vietnamskou etnicitu také může podpořit zařazení asijského bojového umění do svého volného času.

Vietnamci pocházejí z velice odlišného prostředí od prostředí v České republice. Odlišná etnicita klade vyšší nároky nejen na adaptaci vietnamského dítěte do českého prostředí. Většinou pochází z prostředí se silnými rodinnými vazbami, s výrazným pocitem sounáležitosti. Mnohdy je však toto dítě odkázáno na pomoc cizích lidí, etnicky odlišných, aby se mohlo adaptovat do nového prostředí. V podstatě je jedno, že se tu narodily. Nejprve musí zvládnout české prostředí, kulturní odlišnosti, odlišné hodnoty a jazyk a až po té se mohou zapojit do volnočasových aktivit.

Něco jiného je zájmová činnost českého dítěte, které zná prostředí, jazyk i hodnoty. Proto je do svého šetření zařadila i hodnotový systém, který je velmi prorodinný. Vietnamské dítě se zapojuje do českého prostředí, učí ve škole

a ve školských institucích českému způsobu života. Vztah vietnamských rodičů k hodnotě vzdělání je obrovský. Hodnota vzdělání usnadňuje i zapojení vietnamských dětí do volnočasových aktivit.

I přes tyto obtíže dokážou vietnamští studenti naplňovat hodnotně svůj volný čas. Jak uvádí Jiří Kocourek, Vietnamci jsou velmi adaptabilní, a proto jsou než ostatní etnické minority ohroženy asimilací. Ne každé etnikum má tak nakročeno k asimilaci. Vietnamské děti jsou proto ohroženy ztrátou etnické identity. Ne všichni se tímto způsobem chovají, jsou tu skupiny, které mají jiné filosofie. Je však důležité si uvědomit, že to, co funguje v případě vietnamské minority, nemusí nutně fungovat u jiných minorit. Domov bude vždy domovem spojeným s krásnými zážitky, byť je většinou spojen touhou poznat zemi, kterou znají z vyprávění svých rodičů. Nemůžeme druhého zbavit jeho vlastní identity. Stejně tak jako je každý člověk jedinečný, i každý národ a jeho kultura je jedinečná.

Abstrakt

SCHUHOVÁ, J. *Identita v kontextu trávení volného času vietnamské mládeže*. České Budějovice 2009. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra praktické teologie. Vedoucí práce M. Elichová.

Klíčová slova: Identita, etnická identita, Vietnamci, vietnamská mládež, volný čas.

Práce pojednává o identitě národnostních menšin z hlediska psychologie, interkulturní psychologie, sociální psychologie, a je zaměřena na specifika vietnamské etnicity v českém prostředí. Jsou zde také uvedené příležitosti volného času k rozvoji osobního potenciálu mladých Vietnamců. Práce se snaží zmapovat využití oblasti volného času u vietnamské mládeže v České republice s ohledem na etnickou identitu.

Abstract

SCHUHOVÁ, J. *Identity in the context digestion of free time Vietnamese youth*. České Budějovice 2009. Bachelor thesis. South-Bohemian University in České Budějovice. The Faculty of Theology. The Department of Practical Theology. The supervisor of the thesis: M. Elichová.

Key terms: Identity, ethnical identity. Vietnamese, minority, Vietnamese youth, free time.

Work treat of identity racial minorities on the part of psychology, cross-cultural psychology, social psychology and is intent on specificity Vietnamese ethnicity in Czech enviroment. Are here mentioned suproses of free time to developer personal potential young Vietnamese. Work try chart usage area sof free time Nera Vietnamese youth in Czech republic with to ethnical identity.

Seznam literatury

ČÁP, J. Člověk v činnosti: biologické, sociální a psychologické aspekty, In ČÁP, J., MAREŠ, J. *Psychologie pro učitele*. Praha: Portál, 2001, s. 43-108. ISBN 80-7178-463-X.

ČÁP, J. Mechanismy vývoje a formování osobnosti, In ČÁP, J., MAREŠ, J. *Psychologie pro učitele*. Praha: Portál, 2001, s. 181-243. ISBN 80-7178-463-X.

ČÁP, J. Průběh vývoje osobnosti. In ČÁP, J., MAREŠ, J. *Psychologie pro učitele*. Praha: Portál, 2001, s. 213-243. ISBN 80-7178-463-X.

ČÁP, J. Struktura osobnosti. In ČÁP, J., MAREŠ, J. *Psychologie pro učitele*. Praha: Portál, 2001, s. 145-180. ISBN 80-7178-463-X.

ČÁP, J. Výchova, její aktuální otázky a možnosti psychologie při jejich řešení, In ČÁP, J., MAREŠ, J. *Psychologie pro učitele*. Praha: Portál, 2001, s. 247-302. ISBN 80-7178-463-X.

KOCOUREK, J. O čem je multikulturní výchova? Předmět zkoumání a cíle, In ŠÍŠKOVÁ, T. et. al. *Výchova k toleranci a proti rasismu: multikulturní výchova v praxi*. Praha: Portal, 2008. S. 34-43. ISBN 978-80-7367-182-2.

KOCOUREK, J. *Poznáváme svět dětí z Vietnamu*. Plzeň: Foto & Tisk Znamenany, 2002. ISBN 80-902017-9-2.

KOCOUREK, J. Vietnamci v České republice. In ŠÍŠKOVÁ, T. et al. *Menšiny a migranti v České republice: my a oni v multikulturní společnosti 21. století*. Praha: Portál, 2001, s. 99 – 105. ISBN 80-7178-648-9.

MACEK, P. Identita jako proces: Vývojový přístup a styly sebedefinování. In ČERMÁK, I., HŘEBÍČKOVÁ, M., MACEK, P. (ed.). *Agrese, identita, osobnost*. Brno: Sdružení SCAN, 2003. s. 181-182. ISBN 80-86620-06-9.

MATOUŠEK, O. *Slovník sociální práce*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-549-0.

- MÜLLEROVÁ, P. Vietnamské etnikum v České republice. In ŠIŠKOVÁ, T. et al. *Výchova k toleranci a proti rasismu*. Praha: Portál, 1998, s. 81-98. ISBN 80-7178-285-8.
- NGUYEN, T. Problémy se zachováním identity vietnamské národnosti. In (ed.) Balvín, J. *Politika Prahy a dalších měst ve vztahu k národnostním menšinám*. Praha: Komise rady hl. m. Prahy pro oblast národnostních menšin, 2003. s. 124 – 126.
- PECHOVÁ, E. Vietnamské tradiční svátky a oslavy. In KOCOUREK, J. et al. *S vietnamskými dětmi na českých školách*. Jinočany: H & H, 2006, s. 56 – 66. ISBN 80-7319-055-9.
- PRŮCHA, J. *Interkulturní psychologie*. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-885-6.
- PRŮCHA, J. *Moderní pedagogika*. Praha: Portál, 2002. Kapitola 10. Škola: instituce pro řízenou edukaci, s. 387-422.
- PRŮCHA, J. *Multikulturní výchova*. Praha: ISV, 2000. ISBN 80-85866-72-2.
- ŘÍČAN, P. *S Romy žít budeme – jde o to jak*. Praha: Portal, 1998. ISBN 80-7178-410-9.
- SCHUHOVÁ, J. *Etnické minority v komunikaci - Vietnamci*. České Budějovice 2008. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra praktické teologie. Vedoucí práce M. Elichová.
- TAJFEL, H. *Sociálna psychologia menšín*. Bratislava: MRG, 1995. ISBN 80-967169-1-3.
- VASILJEV, I. Bambus a Vietnamci, In *Cay Tre – Bambus*, 2003, 3. čtvrtletník, č. 1, s. 2.
- VASILJEV, I. Dynamika národních tradic a vlivů nového prostředí v životě vietnamské komunity v České republice. In KOCOUREK, J. et al. *S vietnamskými dětmi na českých školách*. Jinočany: H & H, 2006, s. 118-126. ISBN 80-7319-055-9.

VASILJEV, I. *Za dědictvím starých Vietů*. Praha: Etnologický ústav AV ČR, 1999. ISBN 80-85010-19-4.

VLACHOVÁ, K., ŘEHÁKOVÁ, B. Národ, národní identita a národní hrdost v Evropě. In *Sociologický časopis*, 2004, Vol. 40, No. 4. s. 489 – 508.

Elektronické zdroje

Česko-vietnamská společnost. *Stanovy*. [online]. [cit. 2009-06-03]. Dostupné na WWW: <<http://www.cvs-praha.cz/stanovy.php>>.

LOKŠA, J. Interkultúrna psychológia a formovanie postojov tolerance k etnikám v multikultúrnej výchove, In Balvín, J. (ed.) *Rubikova kostka – Multikulturalita*. [CD-ROM]. Praha: Komise rady hl. m. Prahy pro oblast národnostních menšin, 2007. s. 117-121. ISBN 80-903727-2-4.

MACHÁLKOVÁ, J. *Kdo má tři jména, není Čech*. [online]. Poslední aktualizace 6.2.2004 [cit. 2009-05-28]. Dostupné na WWW: <<http://imigrace.mpsv.cz/?lang=cz&article=media&mm=35#art4>>.

MARTÍNKOVÁ, Š., *Blogerky a blogeri made in Czech&Vietnam*. [online]. vytvořeno 11.7.2008 [cit. 2009-06-08]. Dostupné na WWW: <<http://www.klubhanoi.cz/view.php?cisloclanku=2008071101>>.

Petice proti způsobu provedení zásahu policie ČR ve velkoobchodním centru SAPA dne 22.11.2008. [online]. [cit. 2009-04-13]. Dostupné na WWW: <http://docs.google.com/View?docid=dhb33k8j_0dzwfpg4>.

Projekt Varianty, *Interkulturní vzdělávání II*. [online] Člověk v tísní, 2005. ISBN 80-903510-5-0. [cit. 2009-04-13]. Dostupné na WWW: <<http://www.varianty.cz/cdrom>>.

SCHUHOVÁ, J. Kulturní potenciál vietnamského etnika v České republice. In Balvín, J.(ed.). *Rubikova kostka – Multikulturalita*. [CD-ROM]. Praha: Komise

rady hl. m. Prahy pro oblast národnostních menšin, 2007. s. 235-240. ISBN 80-903727-2-4.

Svaz vietnamských studentů a mládeže v ČR. *Petice proti způsobu provedení zásahu policie ČR ve velkoobchodním centru SAPA dne 22.11.2008*. [online]. [cit. 2009-04-13]. Dostupné na WWW: <<http://www.tyden.cz/priloha/petice-sapa-studenti-492eb04472e90.pdf>>.

Cizinci v České republice. *Club Bambus*. [online]. [cit. 2009-05-15]. Dostupné na WWW: <www.cizinci.cz/clanek.php?id=296&lg=1>.

KOCOUREK, J. *Vietnamci v ČR*, [online]. Poslední aktualizace 06.05.2008. [cit. 2009-04-29]. Dostupné na WWW: <<http://www.asimilovani.estranky.cz/clanky/asi-narodnosti-v-cr/vietnamci>>.

Klub Hanoi. Stanovy Klubu Hanoi. [online]. [cit. 2009-06-03]. Dostupné na WWW: <<http://www.klubhanoi.cz/view.php?cislocianku=2004022902>>.

Použitá statistická data

ČERVENKA, J. *Ekonomická aktivita a jazyková vybavenost obyvatel ČR*. [online]. Poslední aktualizace 6.8.2003 [cit. 2009-05-28]. Dostupné na WWW: <<http://www.cvvm.cas.cz/index.php?lang=0&disp=zpravy&r=1&shw=100253>>

Český statistický úřad. *Cizinci v České republice 2007*. Praha: Český statistický úřad, 2007. ISBN 978-80-250-1544-5.

Český statistický úřad. *Cizinci vybraných občanství podle pohlaví a věkových skupin k 31. 12. 2007*. [online]. Poslední aktualizace 29. 02. 2008 [cit. 2009-05-15]. Dostupné na WWW: <http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/tabulky/ciz_pocet_cizincu-001>.

Český statistický úřad. *Děti, žáci a studenti podle státního občanství na mateřských školách, základních, středních a vyšších odborných*

školách a konzervatořích ve školním roce 2007/08. [online]. Poslední aktualizace 22. 12. 2008 [cit. 2009-05-15]. Dostupné na WWW: <http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/datove_udaje/ciz_vzdelavani>.

Studenti VŠ - cizinci podle státního občanství; 2003-2007 (31.12.). [online]. Poslední aktualizace 22. 12. 2008 [cit. 2009-05-15]. Dostupné na WWW: <http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/datove_udaje/ciz_vzdelavani>.

Český statistický úřad. *Školy a školská zařízení za školní rok 2004-2005.* [online]. Poslední aktualizace 26. 10. 2006 [cit. 2009-05-13]. Dostupné na WWW: <<http://www.czso.cz/csu/2005edicniplan.nsf/p/3301-05>>.

Český výbor pro UNICEF. *Mladé hlasy.* [online]. Poslední aktualizace 15.8.2008 [cit. 2009-05-28]. Dostupné na WWW: <<http://www.vyzkum-mladez.cz/zpravy/1225714651.pdf>>.

IDM MŠMT. *Mládež ČR 2002.* [online]. [cit. 2009-05-30]. Dostupné na WWW: <<http://www.vyzkum-mladez.cz/zpravy/1137850023.pdf>>.

Sčítání lidu, domů a bytů 2001. [online]. Poslední aktualizace 19. 9. 2007 [cit. 2009-02-29]. Dostupné na WWW: <<http://www.czso.cz/sldb/sldb2001.nsf/tabx/CZ0000>>.

Seznam příloh

Příloha č. 1. Neziskové organizace podporující vietnamskou etnicitu.

Příloha č. 2 Dotazník.

Příloha č. 1. Neziskové organizace podporující vietnamskou etnicitu:

1. **Svaz vietnamských podnikatelů v ČR, o. s.**, vznik: 27.4.2006, IČO: 75086883, Adresa: Praha 4-Písnice, Libušská 319
2. **ASOCIACE AGENTUR PRO ZPROSTŘEDKOVÁNÍ ZAMĚSTNÁNÍ VIETNAMSKÝM OBČANŮM o. s.**, vznik: 31.12.2007, IČO: 22689397, Adresa: Praha 4-Písnice, Libušská 319
3. **Česká federace vietnamských bojových umění**, vznik:23.12.1996, IČO: None, Adresa: Kuřim, Legionářská 456
4. **Česká Federace Vo Dao Vietnam**, vznik:2.8.1995, IČO: None, Adresa: Znojmo, Vídeňská 36
5. **Česko - vietnamská společnost**, vznik:18.3.1997, IČO: 65998685, Adresa: Praha 10-Malešice, Počernická 524/64
6. **Česko-vietnamské kulturní sdružení**, vznik:5.3.1996, IČO: None, Adresa: Praha 9-Čakovice, Kostelecká 822/B
7. **Hong Khi Dao - škola vietnamského kung-fu**, vznik:20.6.1997, IČO: None, Adresa: Ostrov
8. **Klub přátel vietnamské kultury a umění, občanské sdružení**, vznik:12.6.2003, IČO: 26632161, Adresa: Brno, Olomoucká 61
9. **KLUB HANOI**, vznik:16.1.2004, IČO: 26650525, Adresa: Praha 8, Černého 426/8
10. **Organizace pro spolupráci české a vietnamské mládeže**, vznik:23.7.1996, IČO: 65400291, Adresa: Praha 1, Senovážné nám.24
11. **Sdružení česko-vietnamské - Informace a byznys**, vznik:7.7.1997, IČO: None, Adresa: Ostrava 1, Pivovarská 38
12. **Sdružení vietnamské mládeže a studentů v ČR**, vznik:27.4.2006, IČO: None, Adresa: Praha
13. **Severomoravské sdružení vietnamsko-českých rodin**, vznik:28.6.1991, IČO: None, Adresa: Ostrava
14. **Společenství vietnamského Buddhismu v České republice, občanské sdružení**, vznik:24.8.2006, IČO: 27041409, Adresa: Praha 4, Libušská 319
15. **Svaz Vietnamců v České republice o.s.**, vznik:27.4.2006, IČO: 70942731, Adresa: Praha 4, Libušská 319
16. **Svaz Vietnamských studentů a mládeže v ČR, o.s.**, vznik:13.11.2007, IČO: 28560981, Adresa: Praha 4, Libušská 319
17. **Svaz vietnamských studentů v ČSSR**, vznik:27.4.2006, IČO: None, Adresa: Praha
18. **Svaz vietnamských žen v České republice, o.s.**, vznik:17.10.2008, IČO: 22719890, Adresa: Praha 4, Libušská 319
19. **Škola vietnamských bojových umění**, vznik:2.8.2000, IČO: 70857245, Adresa: Praha 5, Holečkova 69/638
20. **Vietnamská misie**, vznik:24.1.2005, IČO: 26988216, Adresa: Praha 5, Petržilkova 2487/48

21. **Vietnamské buddhistické společenství**, vznik:15.8.2005, IČO: 27007235, Adresa: Cheb, Odrava 31
22. **Vietnamské sdružení pro literaturu a umění v České republice**, vznik:7.8.2008, IČO: 22727370, Adresa: Praha 4, Libušská 319
23. **Vietnamsko - česká sportovní asociace - Hong Khi Dao**, vznik:15.3.2004, IČO: 26656957, Adresa: Praha 4, Libušská 319
24. **Vietnamsko-československý klub**, vznik:10.7.1991, IČO: None, Adresa: Plzeň
25. **Vietnamský klub Bonsai v EU, o.s.**, vznik:18.9.2007, IČO: 22670254, Adresa: Varnsdorf, Národní 1750
26. **Vietnamský klub sympatizantů s Buddhismem v EU, o.s.**, vznik:19.10.2007, IČO: 22673415, Adresa: Varnsdorf, Žitavská 1904

Příloha č. 2 Dotazník.

Vážený pane, vážená paní, vážená slečno,
studuji obor Pedagogika volného času na Teologické fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. V současné době zpracovávám závěrečnou bakalářskou práci „*Identita v kontextu trávení volného času vietnamské mládeže*“. Součástí této práce je také praktická část, zahrnující dotazníkové šetření. Pokud jste se rozhodl/a dotazník vyplnit, prosím Vás o pravdivé a upřímné údaje. **Dotazník, který není vyplněn ve všech otázkách, musí být vyřazen.** Ubezpečuji Vás, že výsledky šetření jsou zcela anonymní a budou využity jen pro účely této práce.

Jaroslava Schuhová,
3. ročník, Teologická fakulta Jihočeské univerzity

Pohlaví: muž
 žena

Povolání:

Věk:let

Dosažené vzdělání:

1) Napište, ve které zemi jste se narodili

a) Popište blíže místo, kde jste se narodili (př. horská oblast, město, vesnice, region, okres, země, ...)

.....
.....
.....

2) Ke svému rodišti mám vztah

a) jako ke každému jinému místu, kde jsem doposavad žil

b) je to nejkrásnější místo na světě

c) vždy to bude můj jediný DOMOV

d) jiná možnost (vypište)

.....

3) Jak dlouho jste žil/a v místě, kde jste se narodil/a (uved'te počet let)?

.....
.....

4) Žili jste i někde jinde? Uved'te v jakém období a jak dlouho.

a) oblast v ČR (zpřesněte)

.....

b) v cizině (zpřesněte)

.....

Pozn.: Vyjádřete se prosím k oběma bodům a) i b). Pokud jste v cizině nežil/a, napište nežil/a.

5) Měl/a jste českou paní na hlídání, chůvu či babičku?

a) ano – jak dlouho?

b) ne

Prosím, otočte stranu a vyplňte i otázky na třetí straně! Děkuji

6) Navštěvoval/a jste česká školská zařízení?

- a) ano
- b) ne

Pozn.: Je-li Vaše odpověď ne, uveďte, uveďte kde a jaká zařízení jste navštěvoval/a. Následně pokračujte otázkou č. 10.

.....
.....
.....

7) Jaká česká školská zařízení jste navštěvoval/a?

a) jesle	i) školní jídelna
b) mateřská škola	j) školní družina či klub
c) základní škola	k) dům dětí a mládeže
d) gymnázium	l) stanice zájmové činnosti
e) střední odborná škola	m) domov mládeže či internát
f) střední odborné učiliště	n) škola v přírodě
g) vyšší odborná škola	o) jiné školské zařízení
h) vysoká škola	

8) Pamatujete si první den v české škole? Jaký byl?

.....
.....
.....

9) Učili jste se ve škole v ČR o Vietnamu?

- a) ano (můžete přiblížit)
-
-
- b) ne

10) Povídat si s rodiči o Vietnamu?

- a) ano (můžete přiblížit)
-
-
- b) ne

11) Byl/a jste ve Vietnamu?

- a) nebyl/a jsem ve Vietnamu
- b) byl/a jsem ve Vietnamu (uveďte kolikrát a na jak dlouho)
- c) jiná odpověď (uveďte)

12) Krátce popište jaký je Váš běžný den?

.....
.....
.....

13) Co děláte ve svém volném čase? Můžete uvést zájmy.

.....
.....
.....

Prosím, otočte stranu a vyplňte i otázky na třetí straně! Děkuji

14) Jaké máte plány do budoucna, životní cíle? (krátkodobé i dlouhodobé)

.....
.....
.....

15) Co pro Vás znamená národní identita? (Vypište, např. co pro mě znamená být Vietnamcem, Čechem, Slovákem...)

.....
.....
.....

16) Za jakých okolností jste si nejvíce uvědomil/a svou národní identitu?

(př. to, že jsem Vietnamec/Vietnamka, Čech/Češka, Slovák/Slovenka, ...)

.....
.....
.....

17) Jaké oslavujete svátky, rodinné tradice, zvyky či rituály?

.....
.....
.....

18) Jaké jazyky ovládáte a jaké?

- a) pasivně (vypište)

b) aktivně (vypište)

19) Kdo Vás naučil těmto jazykům?

.....
.....

20) Vyberte, které tvrzení platí i Vašem jménu? (Ize se vyjádřit ke všem možnostem)

a) mám úřední vietnamské jméno	e) mám, úřední české jméno
b) nemám žádné vietnamské jméno	f) nemám, žádné české jméno
c) ano, mám vietnamské jméno pro rodinu	g) ano, mám české jméno pro rodinu
d) ano, mám vietnamské jméno pro přátele	h) ano, mám české jméno pro přátele
	i) jiná možnost

Pokud máte i jiné než úřední jméno, jakým způsobem jste toto jméno získali? Prosím, uveďte

.....

21) Má Váš otec:

- a) stejnou národnost jako Vy
- b) jinou národnost než Vy
- c) jiná možnost

22) Má Vaše matka:

- a) stejnou národnost jako Vy
- b) jinou národnost než Vy
- c) jiná možnost

Děkuji za Váš čas a vyplnění tohoto dotazníku. Jaroslava Schuhová

23) Vůči své národnosti jsem se setkal/a (lze se vyjádřit ke všem možnostem):

- a) s negativními postoji (můžete přiblížit)
- b) s přehlížením až s arogantním postojem (můžete přiblížit)
- c) s pozitivním postojem (můžete přiblížit)
- d) neuvědomuji si, že bych se s takovýmto postojem vůči sobě setkal/a